

ЖЕТПЕГЕНІ ОСЫ ЕДІ...

Ақша табу үшін адамнан айла таусылған ба?! Бұрын пысықтар қытайдың «қызыл қағазы» үшін бұғының мүйізін жаппай кесетін. Сала мүйізден сан түрлі дәрі жасайды. Соңғы жылдары шөптің тамырын шекара асып сататындардың саудасы жүріп жатыр. Қытайлар «пияу» деп атайтын біздегі шөптің тамыры көздің құртына айналғалы қашан? Ебін тапқандар арғы бетке қап-қап пиау өткізіп, қалтасын қалыңдатып та алыпты. Олардың жерден қазып жүрген «қазынасы» сарымсақтың басындай өлдебір шөптің тамыры көрінеді.

ТАМЫРДАН АҚША ТАПҚАНДАР

Аты-жөнін жарияламауды өтінген жігіт ағасы пиауды қай мезгілде қазып алуға болатынын, жылдың қай маусымында, еліміздің қай өңірлерінде өсетінін айтып берді. Оның айтуынша, бұл Жетісу мен Түркістан және Қызылорда өңірлерінде өсетін дәрілік шөп. Ерте көктемде қазып алмаса, тамырын кептіру қиынға соғатын көрінеді. Басқа маусымда қазып алуға болмайды, жарамай қалады. Бізге мәлімет беруші адам тамырға құныққандардың құпиясын

карамастан, табиғи байлығымыздың тамыры талқандалуда. Кеше Шығыс Қазақстан облысында тамыр іздеген бір топ адам ұсталды. 14 адамның арасында 15 және 16 жастағы жасөспірімдер болған. Бұл туралы осы облыстағы полиция департаментінің баспасөз қызметі хабарлады.

Полицияның дерегіне жүгінсек, Зайсан ауданында ұйымдастырылған тексеру кезінде «Охотозоопром» мекемесі мен полиция қызметкерлері дәрі шөп қазушылардан 42 қап «алтын тамыр» тәркілепті. Сол өңірдегі Кенсай ауылдық округіне қарасты Көктомар елді мекенінде тіркелген жағдай құзырлы орындар тарапынан қадағалауды күшейтуді талап етеді. Қазір сараптама тағайындады. Күдіктілерге қарсы сотқа дейінгі тергеу басталды.

«Алтын тамырдың» ерекше қорғалатын өсімдік екенін айттық. Википедияда «Бұл өсімдік Жетісу Алатауының, Алтай тауының биік белдеулерінде, тасты беткейлерде, су жағасындағы шабындықтарда өседі» деп жазылған. 400 жылдан бері халық медицинасында кенінен қолданылып келе жатқан өсімдік. Өз елінің тау-тасын қопарып, қара топырағын қопсытып, шөптің тамырын қазып жүргендер болашақ ұрпағының тағдырын ойласа дейсін.

Жарас КЕМЕЛЖАН

жайып салды. Оның айтуынша, басқа аймақтардан кептірілмеген, жанадан қазып алынған тамырдың әр келісін делдалдар 3 мың теңгеден сатып алады. Ал оны қытайдың нарығында 16-17 мың теңгеге дейін сататын көрінеді.

Қазір пиаудың уақыты өтіп кетті. Есесіне «Алтын тамыр» деген өсімдік ақша болып жатыр. Біздің «Алтын тамыр» деп отырған өсімдігімізді «Қызғылт семізот» деп те атайтын көрінеді. Өте сирек кездесетін өсімдік. «Қызыл кітапқа» енген. Сонысына

ОСЫ ҒОЙ ЕНДІ...

«ҚАМҚОР БОЛАМЫЗ» ДЕП ҚАТЫРЫПТЫ

«Қазгидромет» республикалық мемлекеттік кәсіпорны бір қараған кісіге тым-тырыс мекен. Қызу жұмыс жүріп жатқан секілді. Солар берген ауа райы туралы ақпаратқа риза болып, іштей алғыс та айтып қоясың. Мұнда ауадан ақша жасау, пара алу деген мүлде қисынға көлмейтіндей. Бірақ бәрі біз ойлағандай емес екен.

Биыл 17 қаңтарда Ұлттық қауіпсіздік комитетінің қызметкерлері «пара алды» деген күдікпен «Қазгидромет» РМҚ бас директорының орынбасары Нұркен Сұлтанов пен кәсіпорынның Қарағанды облысы бойынша филиалының директоры Роман Андрианов ұсталғаны анықталды. Тергеу барысында анықталғандай, Сұлтанов пен Андрианов алдын ала сөз байласып, «Арнайы жарықтандыру» жауапкершілігі шектеулі серіктестік басшыларын алдағы уақытта қамқор болуға және мемлекеттік сатып алу байқауларында өз тараптарынан қолдау болатындығына сендіріп, 26,5 миллион тенге пара алған. Тергеу барысында олар өз кінәсін мойындаған.

Нұр-Сұлтан қалалық сотының баспасөз қызметі ақшаға құныққандарға үкім шыққанын хабарлады. «Қылмыстық істер жөніндегі мамандандырылған ауданаралық сотының шешімімен Н.Сұлтанов Қылмыстық

кодекстің 366-бабы 4-бөлігі (*пара алу*) бойынша кінәлі деп танылды. Оған 10 жыл бас бостандығынан айыру жазасы тағайындалды. Сонымен бірге ол өмір бойы мемлекеттік қызметте лауазымды орында отыра алмайды. Ал Р.Андрианов Қылмыстық кодекстің 366-бабы 4-бөлігі бойынша кінәлі деп танылды.

Мемлекеттік қызметте істеу құқығынан өмір бойы айырылып, 10 жылын темір тордың арғы жағында өткізеді. Бірақ сот күшіне енген жоқ.

Өкінішке қарай, бұл оқиға «Қазгидрометте» бірінші рет болып отырған жоқ. Сондықтан алдағы уақытта да «үй ішінен өрт шықса» таңғалмаңыз.

Жамбыл ҚЫРҒЫЗБАЙ

ДАРАБОЗ

ҚАЛЫБЕК БАТЫР

тазарту жорықтарына қатысқан. 1759 жылы Нарынқол өңіріндегі шекараны айқындау үшін тарихи белгі «Көк тасты» қоюға атсалысқан.

(Бұл туралы 7-беттен оқыңыз)

Қалыбек Мамадайырулы мөлшермен XVII ғасырдың екінші жартысында – 1679 жылы Сарытоғай өңірінде өмірге келіп, 1772 жылы Құлық тауының етегінде өмірден өткен. Қазақ-жоңғар соғысы кезінде еліміздің Оңтүстік, Орталық, Шығыс және Шығыс оңтүстік өңірлерін жаудан қорғау,

БИРЖАМЕТР

МҰНАЙ (brent)
67,20

DOLLAR
384.36

EURO
431,33

РУБЛЬ
6,03

СҰХБАТ

Қаржы нарығында ұлт руханияты мен спортына жомарттық жасап жүрген азаматтар баршылық. Солардың бірі – Алматыдағы Tas Group қаржы компаниясының басшысы Дулат Тастекеев. Қаржы саласындағы қазақты болмысты жігіттердің бизнес формаларынан да қазақылдық аңқып тұрады. Іс-қағаздардан тартып, барлық бизнес жүйесі толықтай қазақшаланған. Кеңселерінде Абайдың өлеңдері мен қара сөздері ілінген. Бүгінгі сұхбатымызды қазақтың жас қаржы ойыншысының бизнестегі қадамы мен оқшау ойларына арнадық.

Дулат ТАСТЕКЕЕВ,
Tas Group компаниясының директоры:

ҚАРЖЫ НАРЫҒЫН ҚАЗАҚШАЛАҒЫМЫЗ КЕЛЕДІ

Jas qazaq: Дулат мырза, әдетте, қазақ «Әкеге қарап ұл өсер, шешеге қарап қыз өсер» — дейді. Қаржы нарығына аспаннан топ ете түспегеніңіз анық. Сауда-саттыққа, бір тиыннан екі тиын құрауды, құпия болмаса айтынызшы, кімнен үйрендіңіз?

Д.Тастекеев: Менің әкем Кеңес үкіметі кезінен бизнеске бейім болды. Сол кездердің өзінде жұрттың бәрі қой бақса, біздің үйде 100 ешкі болды. Әкем сол ешкілердің жүнін қырып, Ресейге апарып сатып келетін. «Әке көрген оқ жонар» деген рас. Нағашым Семейде тұратын, гүл сатушы еді. Жазғы каникул кезінде біз де нағашымыздың үйіне барып гүл сататынбыз. Қаладан ауылға қайтқанда бір қорап сағыз алып барамыз. Қорабымен алсаң, бір сағыз 1,5 теңгеден айналады. Оны мектепке апарып 3 теңгеден сатасың. Кейін қаламсап сататын болдық. Алматыға көшіп келген соң шемішке саттық. Одан түскен ақшаға ұнтаспа сатып алдық. Бала кезден ақша табуды үйрендік.

XXI ғасырда әр қазақтың баласы бизнестің жолын біліп, ақша таба алуы керек. Бар қазақтың бай болғаны жақсы. Қазақ жастарының ақша табудан арланбай, сауданың қыр-сырын ерте түсінгені абзал. Өйткені әкенің малы балаға байлық болмайды. Бірақ әкенің көрсеткен жолы балаға даңғыл жол болады екен. Біздің негізгі мақсатымыз – Қазақстан қаржы нарығының басты ойыншысына айналу. Сол арқылы қаржы нарығын мүлдем өзгерту. Яғни халыққа жақын жасау. Сондай-ақ біз тек отандық компания болып қалғымыз келмейді. Жоғары технологиялы, әлемдік нарықта бәсекелестікке төтеп беретін жаһандық компания болу – басты мақсатымыз. Осы мақсатпен шетелден оқып, білімімізді жетілдіріп жатырмыз. Ал алған білімді міндетті түрде қажетке жарату керек.

(Жалғасы 4-бетте)

ҚЫЗЫҚТАН
ҚЫЗЫҚТАРЫ

Үйдегі
тәтті –
мүзден
тәтті

(Толығырақ 2-бетте)

БИЛІК

Ақшаң болса қалтаңда қалаған затыңды тауып аласың. Базарлар да, дүкендер де ірілі-ұсақты тауарға толып тұр. Бірақ солардың дені отандық өнім емес. Шетелдерден тасымалданып жатыр. Тіпті олардың арасында делдалдардың қарап жүріп ақша табатыны қызық-ақ. Ойға қаласың. Себебі сіз іздеген қарапайым затты жасау қазақтың қолынан келмейді дейсіз бе? Келеді. Алайда не кедергі?

Өткен жексенбі күндері еден жуатын таяқ іздеп Алматының «Береке» базарына бардым. Құрылысқа қажетті құралдар, үй шаруашылығына керек заттар толып тұр. Маған керегі еден жуғыш болған соң, бірден саудагерлерден жөн сұрадым. Әлгі таяғыңыздың екі түрі тұр. Бірі — 700, екіншісі — 500 теңге. Себебі бірі сүрілген таяқ та, екіншісі сүрілген таяқты лақтаған. Колға жанка кірмеуі үшін екіншісін таңдауға тура келеді. Алайда сапасы сан соқтырады. Өйткені таяқтың ұшындағы мата орайтын тұсы бір шегемен ғана шегенделген. Былқ-сылқ етіп тұр. Дәл осы құралыңыз құрылыс дүкендерінде де толып тұр. Бағасы базардағыдай болғанымен, сапасы бір. Енді оның қайда жасалғаны жанымызға да, жынымызға да тиді. Сойтсек, барлығы Қытайда жасалған. Бірақ Ресей арқылы делдалдар жеткізген. Сонда оны өзіміз неге тікелей жеткізе алмаймыз? Бәрінен бұрын еден жуатын таяқ пен матаны өзіміз неге жасай алмағанымызда... Айтпақшы, біздегі дүкендер ман базарларда отандық өнімді табу қиын. Айталық, шегеніздің неше түрі, қалақ, мата, ине мен жіп, бәрі-бәрі сырттан жеткізіледі. Соған орай бағасы да бас шайкатады. Мұны Үкімет біледі. Дегенмен неге екені белгісіз ілгерлеу баяу. Бұл мәселе осы аптада Премьер-Министр Асқар Мәминнің төрағалығымен өткен отырыста тағы бір мәрте қаралды. «Үкімет басшысы өз сөзінде: «Қарапайым заттар экономикасын» дамыту арқылы жана жұмыс орындарын құрып, шағын және орта бизнесті дамыту, халықты жұмыспен қамтамасыз ету мәселелерін шешеміз. Мұның бәрі жалпы мемлекетіміздің экономикасына оң әсерін тигізеді», — деді. Шын мәнінде, барша жұрттың көңілі керекті затын қиналмай тапқысы әрі арзанға алғысы келеді. Сол себепті осы мәселеге мән берудің уақыты келді. Қазір байқап отырсаңыз, сөрелердегі сан түрлі тауарлар Қытай мен Ресейден

жеткізілген. Енді олардың қатарын Өзбекстан мен Қырғызстан толықтырып жатыр. Демек, бізге күні-түні ойланудан бұрын жұмыс істеу керек. Отырыстан байқағанымыздай, жобалық кеңсе жұмысында «қарапайым заттар

косылды. Қабылданған шаралар компанияларға біршама жеңілдікпен қаржыландыруға мүмкіндігін береді. Бұдан басқа, орталық және жергілікті атқарушы органдар, басқарушы холдингтерге «қарапайым заттар

ҚАРАПАЙЫМ ЗАТҚА ЗӘРҮМІЗ

экономикасының» 1 трлн теңгеден астам сомаға 1500-ден астам жобасы бар екен. Бұл тұрғыда бизнестің жоғары белсенділігі Ақмола, Маңғыстау, Павлодар, Қызылорда облыстарында байқалғаны тілге тиек болды. Бірақ дүкендер мен базарлардан көрмеген соң, көңіл шіркін ештеңеге сенбейді. Осыдан да болар, үкімет басшысы Атырау, Қостанай, Батыс Қазақстан облысы, Нұр-Сұлтан қаласының әкімдеріне халық тұтынатын тауарлар өндірісін ұлғайту бойынша жұмыстарды күшейту, оның ішінде шығарылатын өнім көлемі мен құнына баса назар аудару тапсырылды.

Үкімет басшысы бизнес-қоғамдастық пен мемлекеттік органдардың ұсыныстарын ескере отырып, «қарапайым заттар экономикасы» жобаларын дамыту үшін жеңілдікті қаржыландыру шарттары өзгертілгенін айтты. Атап айтқанда, пайыздық мөлшерлемесі 6 пайызға дейін төмендетілді. Қарызды төлеудің жеңілдетілген кезеңі енгізілді, шығарылатын өнімнің 45 жана түрі

экономикасының» сатып алынатын отандық тауарлары мен қызметтерінде жергілікті қамту үлесін ұлғайту бойынша КРІ-ға қол жеткізуді қамтамасыз ету тапсырылды. Осы орайда Асқар Мәмин: «Қарапайым заттар экономикасын» дамыту бағдарламасы кәсіпкерлікті дамытудың және жұмыспен қамтамасыз етудің маңызды құралы. Жобалардың бәрі өңірлерде іске асырылады. Әкімдер бағдарламаны іске асыруға белсене атсалысып, жана жобаларды ұсынуға тиісті түсіндіру жұмыстарын жүргізуі керек», — деді. Осылайша «қарапайым заттар экономикасы» бойынша 92 жоба мақұлданды. Өкінішке қарай, жоба көп те, жоспар жылжымай тұрғандай. Шиραқтық жетіспей тұр. Алыпсатарлықта алдына жан салмайтын ағайынның жұртқа зөру тауарлар шығарып беруге келгенде кегежесі неге кейін тартады? Қазіргі қалыппен қарапайым заттарды аз уақытта үйіп-төгіп тастай алмасымыз анық.

Жолдасбек ДУАНАБАЙ

Сөз-Жебе

Жақып АСАНОВ,
Жоғарғы сот төрағасы:

«Бұрын ауызбастырық пен қомақты ақша ұсынып судья бола алатын. Ал судьялар құқық қорғау органдарының ықпалында кетіп, адамның емес, мемлекеттік органның мүддесіне назар аударатын. Қазір біліксіз, білімсіз, кездейсоқ заңгерлердің судья болуына жол жабылды. Өйткені нағыз маманды таңдауға деген конкурс талаптары қиындады. Өзгеріске орай, судья болғысы келетіндердің қатары азайды. Өтініш айтып, болмаса, басқа жолын тапқысы келетіндері әлі де бар. Алайда мен ондай кадрларды, біліксіз, білімсіз деп айтамын».

Анығы мен қанығы

Нұрлан ЕРМЕКБАЕВ,
қорғаныс министрі:

«Бұл адами фактор, өрт қауіпсіздігі ережелерінің дұрыс сақталмауы, немқұрайдылық, техникалық себептер. Мысалға айтсақ, электр сымдарының түйіпталуы. Химиялық реакцияның әсері, тіпті қасақана жасалған өрт пен диверсия болуы мүмкін. Тергеу нәтижесіне қарай жауапты қызметкерлердің барлығы анықталып, әрқайсысы жауапкершілікке тартылатын болады».

Ал, ендеше!

ЭЛЕКТРОМОБИЛЬ

TESLA 28 000\$

Қазақстан 42 000\$

Дереккөзі: иАустрия және Инфрқаржылық Адым Министрлігі

Инфографика

МӘДЕНИЕТ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІНІҢ ЖАЛАҚЫСЫ (kzt)

Мұрағат басшысы – 133 000

Мұрағатшы – 78 000

Кітапханашы – 81 000

Жөдігерлерді қорғаушы – 52 000

Өнертанушы – 62 000

Дереккөзі: stat.gov.kz

Әлеумет.т⁰

ЖОЛДАҒЫ ЖҮГЕНСІЗДІК

Жолда жүгенсіздік өршіп-ақ тұр. Әңгіме қара жолдағы қызық пен тұздық турасында. Талғар — Алматы арасын күніне ары-бері екі рет басамын. Жол-жөнекей жанар-жағармайдың ақшасын шығару үшін адам ала кететінім тағы бар. Қайсы күні жұмысқа асығып, біреуден озып, біреуден қалып, құстай ұшып келе жатқанмын. Қаланың шетінде, нақты қай тұста екені есімде жоқ, бір көк машинадан озып, алдына түсіп кеттім. Кептелісте келе жатқанда біреудің алдына түскені намысына тиеді. Бірақ қара жолда сылбыр қимыл да жараспайды. Сағызша созылып жүрсең, барар жеріннен кешігесің немесе алдына біреу түсіп, жолыңды кесіп, мазанды алады.

Әдетте жолда біреудің алдын кесу, біреуден озып кету деген сияқты «қары жарыс» жиі болып тұрады. Оған бола намыстанып, жаға жыртысатын әдетім жоқ-ты. Бірақ сол үшін намысы найзағайдай жаркылдайтындар бар екен. Жолын орап кеткен көк машинадағы әлгі жігіт менің қыр-соңымнан қалмай, Саяхат автобекетіне дейін қуып келді. Жол бойы оны байқаппын. Автотұраққа келіп тоқтап жатсам, машинамың алдын орап келіп тізгін тартсын. Жүзі өрт сөндіргендей түтігіп кеткен. Келе-сала жағамнан алды. Әй-шәй деген жоқ. Қалш-қалш етеді.

— Не болды, бауырым? — дедім. Жағамнан қолын қағып жібердім.

— Сен неге менің алдымды орап, жолымды кесіп кеттің? — деп, иегі кемсендеп, жыларман күйде бір қызарып, бір көгерді.

— Жол бәрімізге жетпей ме?

— Жокі Жетпейді. Қаланың сыртымен ГРЭС-ке кетуім керек еді. Артыннан еріп Саяхатқа дейін келдім.

— Неге келдің? Кете бермедің бе? — дедім, күлкімді тежей алмай.

— Күлме, бауырым! Сенің қателігіңді көзіңе көрсетейін деп келдім — деп, дір-дір етеді. Жұдырығын түйіп алған. Ұрғысы келетін сияқты.

— Бауырым, жол үшін кім көрінгенмен жаға жыртысатын шамам жоқ. Аман бол! — деп бұрылдым да кетіп қалдым. Анау сұқ саусағын көстен-көстен еткізіп арт жақта қала берді. Жол бойы әлгінің қылығын ойлап бір күліп алдым.

Сол оқиғаға ұқсас бір қызық видео кеше әлеуметтік желіде таралды. Алматы көшесінде болған. «Хоба» жүк көлігі атан түйедей Nissan Patrol жеңіл көлігін қаланың қак ортасында итеріп бара жатыр. Видеоның толық нұсқасы кешігіп шықты. Көрдік. Оқиға былай болған көрінеді. Темір тұлпардың иелері жолға таласып қалған сияқты. Жеңіл көліктің иесі жүк машинасын жібермей, алдын жауып тастайды. Оған ашуланған «Хобаның» жүргізушісі алдында тұрған Nissan-ның төрт аяғын тыпырлатып, асфальттан көк түгін шығарып тұрып итерді. Машинамен машинаны сүйрегенді көруші едік. Бірін-бірі итерген көлікті бірінші рет көрдік.

Осы аптада тағы бір оқиға болды. Ол да сайт пен әлеуметтік желілерде таралды. Қызық болғанда автобус пен самокат жолға таласып қалады. Автобустың жолында самокат айдаған дөнбектей жігіт жолаушылар көлігіне жол бермей, не озып кетпей, не қалып қоймай, аялдамаға дейін жарысады. Аялдамаға тоқтаған сәтте әлгі жігіт жолаушылар көлігіне кіріп, жүргізушіге бір-екі жұдырық жұмсайды. Бірақ қашып кете алмады. Сол жерде жүргізуші мен бұзакы арасында біраз ырын-жырын әңгіме туады. Аузы-мұрны қанаған автобустың жүргізушісі жол полицейлерін шақырады. Сол аралықта өзінің кінәсін сезген әлгі самокаттың иесі қашып құтылғысы келеді. Бірақ жамандықты кім кешірсін?! Тұра қашпақшы болған жігітті ұшып келе жатқан машина мұрттай ұшырды. Жол полицейлері таратқан мәліметтерге қарағанда, жігіттің омыртқасына зақым келіпті.

Жол қателікті кешірмейді. Қара жолда бір-біріне есе бермейтін өзімшілдер мен көлік тізгіндеген көкелердің көргенсіздігі соңғы уақытта белен алып бара жатыр. Қазақ «Жол мұраты — жету» дейді. Бірақ жететін жеріңізге аман-сау, ешкіммен ұрыспай-керіспей, қарғыс алмай, алғыспен жеткенге не жетсін?!

Жарас КЕМЕЛЖАН

Қызықтан қызықтары

ТОСАППЕН TOPFA TYCTI

«Ерте, ерте, ертеде бір ара болыпты. Ол балды өте жақсы көреді екен. Оймақтай ғана ұяда өмір сүретін ара өзінің құмарлығын басу үшін көрші ұядағы анасының қысқа сақтаған балын ұрлайды екен» деп басталатын ертегіні білесіз бе?

Тура сондай бір оқиға Шығыс Қазақстан облысында болыпты. Бал жоқ болған соң, амалсыз банкідегі балдан да тәтті тосаппы ұрлаған азамат ұсталды. Қолының жымысқысы бар жігіт анау-мынау емес, өз анасының қысқа сақтаған сыйын сыпырып кетіпті. Бір қап қант пен екі литр тосап үшін 37 жастағы азамат енді істі болып жатыр. Бұл туралы altaynews.kz хабарлады.

Тергеу барысында жігіт ағасының бұрын бірнеше рет сотталғаны анықталған. Осы дерекке қатысты Қылмыстық кодекстің 188-бабы, 1-бөлігі (*ұрлық*) бойынша сотқа дейінгі тергеу шаралары жүргізіліп жатыр.

Сұхбат

(Басы 1-бетте)

Jas qazaq: Қаржы нарығында қазақы болмыспен бой көрсетіп, ел мен жерге қатысты көптеген іс-шаралардың басы-қасында жүрсіздер. Әңгімені арыдан, нарық жолына алғаш қадам басқан кезіңізбен сабақтасаңыз.

Д.Тастекеев: Біз бұл жұмысты қалай бастадық? 2010 жылы «Алтын» ломбардтың сатып алдық. Ломбард сол кезде қаржы жүйесіндегі ең кішкентай мекеме болатын. «Өз банкімізді ашу» деген бала кездегі қиял осындай кішкентай мекемеден басталатынын іштей сезіндік. Сөйтіп, 1 млн 700 мың теңге портфель бар ломбардты 3 млн теңгеге сатып алдық. Жұмысты үш адам болып бастадық.

отырдық. Бірақ кіре алмадық. Басқа банктерде жұмыс істеп жүрдік. Сөйтіп жүргенде, бір күні БТА бізді қабылдады. Бірақ ұзақ жұмыс істеген жоқпын. Себебі банктің сыртынан көргендегі әсер бөлек болды да, ішкі жұмысы мүлде басқа болып шықты. Ақыры өз банкімді ашқым келді. Арман болса да, соған алғашқы қадамды жасадық. «Мәскеу бір күнде салынған жоқ» деген сөз бар ғой, біздің де қаржы саласындағы жұмысымыз бір күнде бой түзеген жоқ.

Jas qazaq: Басын ашып айтыңызшы, қаржы нарығында сіздер қандай қызметпен айналысып, қалай ақша тауып отырсыздар?

Д.Тастекеев: «Алтынмен» басталған жұмысымыз қазір бірнеше серіктес компанияға айналды. Мәселен, TASEXCHANGE — ақша айырбастау пункті. Валютаны алып-сату кез келген қаржы нарығында бар қызмет. Ал TASMICROFINANCE — жылжымайтын мүлікті кепілге алып,

жылы ресми түрде өз банкімізді ашамаыз деген жобамыз бар.

Басқа банктермен салыстырғанда, біздің жұмыс тәртібіміз қолайлы. Несие алу үшін тұтынушы апталап-айлап уақытын жоғалтса, біздің қызмет жарты сағатта несие береді. Тұтынушының несие баянының жақсы-жаманына қарамаймыз. Келігі жарамды болса болғаны. Тұтынушылар несиеңі бізден 1 күнге де, 1 аптаға да ала алады. Сондықтан көп жағдайда кәсіпкерлер келеді.

Дәл қазір TASKREDITТІҢ еліміз бойынша 24 қалада бөлімі бар. TASEXCHANGE-дің 5 бөлімі жұмыс істеп жатыр. TASMICROFINANCE пен «Жанұя» қазірше Алматы облысында ғана. Онлайн жүйесіне ауыссақ, болашақта 7-8 мемлекетте қаржы нарығымызды жүргізетін боламыз. Жалпы топ бойынша 300-дей адамға жұмыс беріп отырмыз.

Jas qazaq: Нарық заңында әркімнің өз ұстанымы, болашақ жоспары мен мұрат-мақсаттары болады...

Д.Тастекеев: Қазіргі күш-қуатымызды осыдан он жыл бұрынғымен салыстыруға келмейді. Дәл қазір біздің алдымызға шығып тұрған бәсекелестеріміз жоқ. Қаржы нарығында шетелден келгендер сүлік сияқты. Олар халықтың ақшасын сорып-сорып кете береді. Ал біздің мақсат олай емес. Біздің ұстаным — халыққа да жағдай жасау, өзіміздің

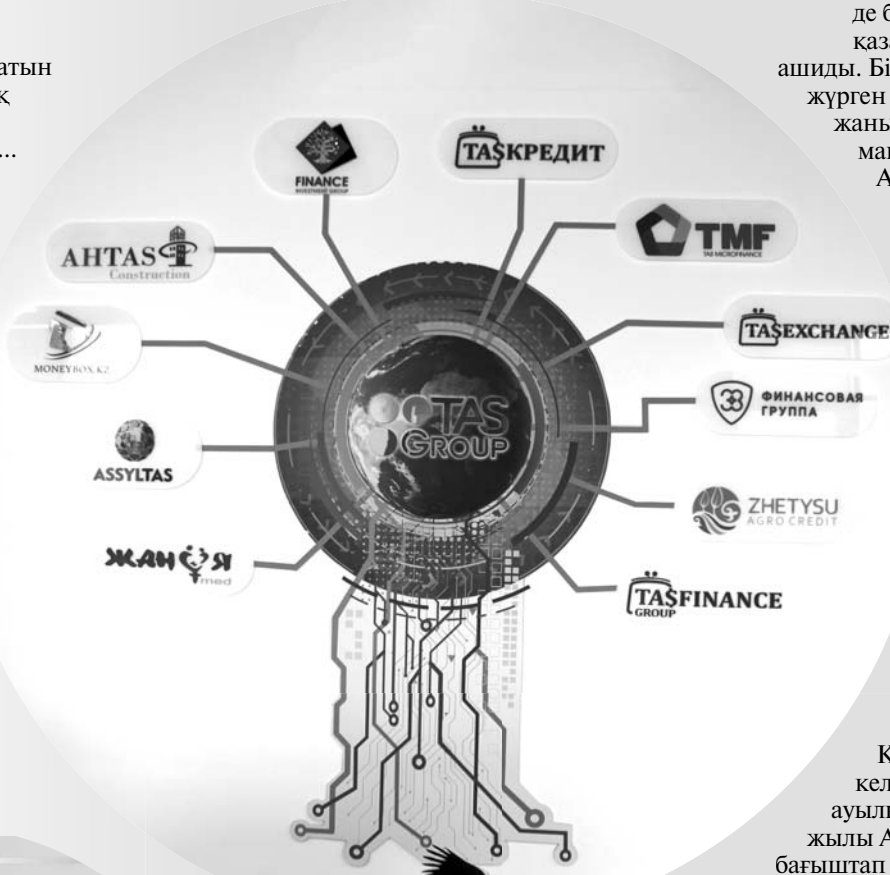
Дулат ТАСТЕКЕЕВ,
Tas Group компаниясының
директоры:

ҚАРЖЫ НАРЫҒЫН ҚАЗАҚШАЛАҒЫМЫЗ КЕЛЕДІ

Зангер, маркетинг түгiлi, еден жуатын жұмысшымыз да болмады. Барлық шаруаны өзіміз атқардық. Қазір соның бәрі ертегі сияқты көрінеді...

«Алтын» ломбардымен жұмыс істеу барысында біз бұл бизнеске кеш келгенімізді түсіндік. Себебі базарлардың іші толған ломбард. Бәрі алтынды несиеге береді. Бәсекелестік өте жоғары. Оның үстіне, аса қызық болмады. Тұтынушыларды тарту үшін ноутбук, телефон сияқты қарапайым заттарды да кепілге алып, жұмыс істеп көрдік. Мұның бәрі біздің бизнесімізді ұлғайтуға септігін тигізбеді.

Күндердің бір күні автокөлікпен жұмыс істеп көрсек деген ой туды. Он жыл бұрынғы нарық кара нарық, қорқынышты нарық болатын. Халық несие алуға бірден тәуекел ете алмайтын. Банктер

де бизнесімізді жүргізу. Өйткені қазаққа қазақтың ғана жаны ашиды. Біздің мемлекетке келіп-кетіп жүрген көп шетелдіктердің ешбірінің жаны ашымайды. Олардың басты мақсаты — ақшадан ақша жасау. Ал біз келіп-кетіп жүрген көп шетелдіктердің алдында қаржы нарығының қалқаны болуды басты мұрат қылғанбыз. Қазақстан қаржы нарығында қазақы қалыпқа сай қаржыгер болу о бастағы мақсатымыз.

Jas qazaq: Қаржы нарығындағы қазақы болмысты компаниясыздар.

«Алмақтың да салмағы бар» дейді. Осы деңгейге жетулеріңіз әуелі Алланың арқасы, содан кейін сіздердің жұмыстың бір канаты — халық емес пе. Сол қараша еліңізге не беріп жатырсыздар?

Д.Тастекеев: Қайырымдылыққа да атсалысып келеміз. 2009 жылы өзіміздің туған ауылым Ақсуатта мешіт салдық. 2013 жылы Айдарбек деген бір бабамызға бағыштап ас беріп, ат шаптырдық. 2016 жылы аудан орталығындағы мешітті

Өсек, өтірік, мақтаншақ,
Еріншек, бекер мал шашпақ –
Бес дұшпаның, білсеңіз.
Талап, еңбек, терең ой,
Қанағат, рақым, ойлап қой –
Бес асыл іс, көнсеңіз.

тұтынушылардың кепілге қойған көлігін тұраққа қантарып қоятын. Біз мүлде басқаша жұмыс жүргізсек деген ойға келдік. Яғни тұтынушының көлігін алмайық, мініп жүре берсін, бала-шағасын асырап, нәпакасын тапсын. Ал біз көлікті сырттай кепілге аламыз. Бұл жол біз үшін де, тұтынушылар үшін де өте пайдалы болды. Нарық заңы бойынша ақша айналымда болуы керек. Айналымға түспеген ақша — өлі ақша. Сөйтіп, тұтынушылар біздің компаниядан қажетті ақшасын да алды, кепілге қойған көлігін де мініп жүрді. Міне, біздің жұмыс тәсіліміз осылай басталды.

Jas qazaq: Іргетасы «алтынмен» қаланған компанияларыңыз нақты қай жылы құрылды?

Д.Тастекеев: Компания 2010 жылы 23 ақпан күні құрылды. Келер жылы 10 жылдығымызды атап өтеміз. Қаржы саласына қалай келдік? Бала кезден математикаға жақын болдым. Үлкендер «Дулат математикаға бейім. Кейін банкир болады» дейтін әзілдеп. Жалпы бала тәрбиесінде «сен ұшқыш боласың. Ғалым боласың» деп ата-анасы үнемі қанаттандырып отырған дұрыс. «Жақсы сөз жарым ырыс» дегендей, бала да сондай маман болуға талпынады, армандайды. Сол арманмен экономика факультетіне түстім. Студент кезде қаржы саласындағы кумирім — БТА банктің басшысы марқұм Ержан Тәтішев болды. Өзі келбетті, банк саласындағы азаматтардың лидері еді.

БТА банкіне барып жұмыс істеу арман болатын. Жыл сайын түйіндемемізді жіберіп

халыққа несие беретін компания. Бұл да көп таралған активтердің бірі. Оған кейінгі қаржы нарығындағы жұмысымыздың бірі — «Жанұя» деп аталады. Бұл — медициналық орталық. Ал біздің ең негізгі компаниямыз — TASKREDIT. Бұл — көлікке берілетін несиені айналысатын, қаржы саласындағы негізгі қорымыз. Брендіміз десек те болады. «38 қаржы тобы» деген компаниямыз Мәскеудегі бизнесіміз. Бұл да көлікті кепілге алып, тұтынушыға несие беріп-сату қанатымыз. FINANCE INVESTMENT GROUP — жылына 25 пайыз өсімі бар депозит. ZHETYSU AGRO CREDIT — ауыл шаруашылық мамандарына берілетін төмендетілген несие. Бұл мемлекеттің ақшасы. Несие серіктесімізбен бірге істейміз. Жылына 6 пайызбен несие береміз. Манибокс деген онлайн несие беретін тағы бір саламыз бар. Ол биыл ғана ашылды. Содан кейін, 1 тамыздан бастап тұтынушы офиске келмей-ақ, көлігін кепілге қойып, несие ала алатын жағдай жасағалы жатырмыз. ASSYLTA деген қайырымдылық қорымыз бар. Жыл сайын осы қор арқылы қайырымдылық жасап тұрамыз. AHTAS деген құрылыс компаниямыз бар. Өсіп отырған компания болғандықтан, өзіміздің офисімізді өзіміз салып, құрылыс нарығында да еңбектеніп көрсек деген ойдың жемісі. Міне, осы қызметтердің бәрін қарап отырсаңыз, ақша беретін қаржы компаниясына айналып, әуелдегі банк ашсақ деген идеямыз орындалып келеді. Жоспар бойынша 2022

бітіріп, халық игілігіне бердік. Мешіттің ашылу салтанатына орай айтыс өткіздік. Жүрсін Ерман ағамыз айтыс ақындарын өзі бастап барып, елдің еңсесін көтеріп қайтты. Қатарынан 3 жыл өтіп келе жатқан айтыстың кітап нұсқасын да шығардық. Биылдан бастап бұл жобаны «Тұғыры биік Тарбағатай» деген атпен өнер және спорт фестиваліне ауыстырып жатырмыз. Енді жыл сайын тұрақты өтіп тұрады. Биылдың өзінде сол фестивалде 25 мың халық жиналыпты. Жыл өткен сайын аясы кеңіп келеді. Фестивальге айналуының бір себебі — қазақ күресті әлемдік деңгейде дамыту. Биыл әлемнің отыздан астам елінен балуандар келіп белдесті. Оны ауылдағы кара домалақ балалар көріп, күреске қызықты. «Тарихқа толы Тарбағатай» деген кітап шығардық. Бұл жалпы Тарбағатай өңірінің географиясы мен тарихынан сыр шертетін шежіре кітап. Тарбағатай дегенім — бір ғана аудан емес, Қытай мен Қазақстан арасын алып жатқан алып Тарбағатай тауларының аясын қамтиды. Осы уақытқа дейін ауылдымызға футбол алаңын салдық. Көшелерді толық асфальттадық. Мектеп ішінде өлкетану мұражайын аштық. Екі жерге: ауыл мен ауданның кіреберісіне қақпа салдық. Оған бөлек, Семей қаласында 10 жылдан бері құрылысы аяқталмай тоқтап қалған мешіт құрылысын жалғастырып жатырмыз.

Jas qazaq: Сұхбатыңызға рахмет!

Сұхбаттасқан
Жарас КЕМЕЛЖАН

Қала тынысы

Шымкенттің мегаполис ретінде дамуына мүмкіндік мол. Бұл туралы Елбасы бытыр қазан айында жұмыс сапарымен келгенде айтты. Ең бастысы — Шымкент Орталық Азияда ірі экономикалық және туризм орталығы болуы қажет. Екіншіден, Шымкентте медицина, фармацевтика, құрылыс индустриясы секілді экономиканың әлеуетті салалары дамуы тиіс. Бұған қоса, мегаполистің сәулеттік көлбеті туралы да мәселе көтеріліп отыр.

2025 жылы Шымкент халқының саны 1,3 млн адамға жетеді. Осыған орай мегаполиске жаңа балабақша, мектеп пен аурухана, тағы басқа нысандар салу қажеттігі туындап отыр. Қазір осы бағытта қарқынды жұмыстар жүргізіліп жатыр.

МӘДЕНИ АСТАНА

Шымкент 2020 жылы ТМД елдерінің мәдени астанасы атанбақ. Соған байланысты қалада бірнеше ірі жоба іске асырылмақшы. Қала әкімі жұрт алдындағы жылдық есебінде де осы жобаларды айрықша атап өтті. Теміржол вокзалы қайта құрылады. 2200 орындық заманауи Конгресс орталығының құрылысы және 20 мың орындық Қажымұқан атындағы орталық стадионды қайта құру жұмыстары басталды. Ескі қалашық — «Цитадельді» қалпына келтіру және Қошкар ата өзені жағалауын көріктендіру жұмыстары қарқын алды. Қырғы базарды заманауи талапқа сай қайта құру мақсатында жаңа жоба әзірленуде.

Айналып келгенде, келесі жылы шырайлы қалада іргелі өзгеріс болады. Бұл Мәдени астана деген атауға әр бере түспекші.

ЖОЛ ҚҰРЫЛЫСЫ ЖАНДАНДЫ

Шаһардағы Ж.Адырбеков көшесінің Тұрар Рысқұлов көшесі мен Ж.Алдияров көшесіне дейінгі 2 жолақты аралығы 4 жолақты болып қайта жасалады. Ахмет Байтұрсынұлы көшесіндегі орташа жөндеу жұмыстары да биыл аяқталады. Шаһар басшысы Ғабидолла Әбдірахымов: «Күн райы жылынғаннан бері жұмыс қызу жүргізілуде, күзде қаладағы жаяу жүргіншілер, велосипед және көлік жүргізушілері үшін ең ыңғайлы әрі үлгілі көшелердің біріне айналмақ. Осы көшедегі жасыл желекті сақтап қалуы да ойластырудамыз», — деді.

Байтұрсынов көшесіндегі жөндеу жұмыстары Түркістан көшесімен қиылысқан тұста басталған еді. Мердігерлер жаяу жүргінші жолдарын реттеп, жиектегі ирригациялық жүйелерді алмастыруда. Жаяу жүргінші жолы жасалып, көшеге асфальт төселеді. Қала әкімінің тапсырмасына сай веложол да салынады.

Байтұрсынов — қаладағы негізгі көше. Оқу орындары, мектеп, балабақша көп. Елімізге белгілі қонақүй, мұз сарайы, іргелі оқу орындары да осы көшеде. Мұнда көлік қозғалысы тәулік бойына толастамайды. Көшедегі ағаштар да қырқылмайды. Ал Адырбеков көшесінің бойына жаңа көшет отырғызу жоспарланған. Ал көптен күткен Дінмұхамед Қонаев данғылын жалғастыру, Қарабастау елді мекеніндегі Бадам өзенінен өтетін көпірді жанарту жобаларына да қаражат қарастырылды.

Қала орталығынан елді мекендерге былтырғы 11 шілдеден бері жаңа автобустар қатнай бастады. Кесте бойынша 15 минут сайын жүріп тұрады. Жолақысы — 70 теңге. Бұл да бір біткен іс болды.

Қалаға жаңа автобус жеткізіліп, әлеуметтік маңызы бар 3 бағытқа қоғамдық көліктер жолға шықты.

Қалалық жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары басқармасының басшысы Қуатжан Жұматаев: «SHYMKENT» ӘКК» АҚ биыл 1000 автобус сатып алуы жоспарлап отырғанын айтты. 300 автобус маусым-шілде айларында, қалған 700 автобус жылдың соңына дейін жеткізіледі. Электронды төлем жүйесін ендіру бойынша корпорация әлеуетті инвестор «Онай» ЖШС-мен бірге жұмыстар істелуде. Электронды төлем жүйесін 2019 жылы бастап, 2020 жылдың бірінші жарты жылдығында ендіру жоспарланып отыр», — деді.

Сондай-ақ бүгінде 33 шақырымды құрайтын 11 көшеде құрылыс, қайта құру және орташа жөндеу жұмыстары жүргізілуде. Бір жер үсті өткелінің және 5 көпірдің құрылысы және қайта құру жұмыстары атқарылуда.

ҮӘДЕ ОРЫНДАЛДЫ

Қала күніне орай муниципалды автобус паркі ашылды. Бұл — елдегі теңдессіз жоба болып тұр. Мұнда ЖМС, сервистік орталық, автожол қызметі бар. Жатақхана, медбөлімше және жүргізушілерге арналған асхана да ашылған.

Тағы бір жаңалық — Шымкентке елімізде құрастырылған 300 жаңа автобус жеткізілді. Олар салқындатқыштармен, пандустармен, бейнекамералармен, жолаушылар ағынының датчиктерімен, GPS-трекерлермен жабдықталған. Жолаушылардың жалпы сыйымдылығы — 56 адам, автобус ұзындығы 8,5 метр. Бұл туралы шаһар басшысы: «Біз тұрғындарға берген үзделімізді орындадық. Қоғамдық көлік — қаладағы ең өзекті мәселенің бірі. 300 автобус жеткізілді. Жыл соңына дейін 700 автобус келеді. Сол кезде барлық мәселені шешеміз. Жалпы, қалада қоғамдық көлік саласын реформалау басталды», — деді.

Мәриям АЙТБАЙ,
Шымкент қаласы

жеткіншектерді жұмысқа орналастыру мәселесіне баса мән беріліп келеді. Биылдың өзінде бас қаламызда осы санаттағы отбасыдан шыққан 200 бала жұмыс істеп, нәпакасын өзі тауып жүр. Ал жастарды жұмыспен қамту бойынша арнайы келісімге 50-ден аса мекеме қол қойыпты. Олардың арасында «Астана орманы» ЖШС, «Астана зеленстрой» АҚ, «Астана тазалық» АҚ, «Базис А» құрылыс компаниясы, «Строй Групп Инжиниринг», «Капстрой – 2017» және каланың біркатар білім мекемесі секілді танымал компаниялар мен мекемелер бар. Жасылелдіктердің орташа жалақысы 80 мың теңге құрайды. Бұдан бөлек, жұмыс нәтижелері бойынша бұл жобаның барлық қатысушысына

жағдай жасап отырған игілігі мол «Жасыл ел» жобасына алғыстан басқа айтарым жоқ. Осы бағдарламаның арқасында отбасыма көмектесіп, өзіммен қатар жастармен танысып, жаңа достар таптым. Уақытымды көңілді өткізіп әрі табыс тауып жүрмін. Еңбекақыма өзіме және іні-қарындастарыма алдағы оқу жылында мектепке қажет заттар алғым келеді».

Сөз орайы келгенде айтарымыз, жоғарыда айтылған мәліметтердің негізінде бір ғана мектеп оқушысы жазғы маусымда шамамен 275 мың теңге табыс табаатынын байқауға болады. Қалада бір оқушының мектеп формасына орта есеппен 15-20 мың теңге қажет. Ал кейіпкеріміз Ерасылдың отбасындағы жеті баланың кем дегенде бесесуі мектепте оқиды. Шығын көлемі 75-100 мың теңге аралығын құрайды екен. Міне, осындай есепке қарап-ақ, «Жасыл

ел» жобасының каншалықты қолайлы бастама болғанын аңғаруға болады.

ТӘРБИЕЛІ
АДАМ
ТАҒАЛАНҒАН
АТПЕН ТЕҢ

Өткен оқу жылында елордада тәртіп бұзып, сабағынан қашқан немесе жағдайына байланысты оқу ақысын төлей алмаған мектеп оқушылары мен колледж студенттері үшін қалалық білім басқармасының басшысы

Әнуар Жанғозиннің қатысуымен жиналыс өтті. Қоғамдық тамақтандыру және сервис колледжінде өткен бас қосуа әрқайсысының проблемалары жеке-жеке айтылып, сабақ үлгеріміне кері әсері тиіп жатқан мәселелер қозғалды. Баскарма басшысы бос уақытын тиімсіз пайдаланып жүргендерді икеміне қарай қосымша үйірмелерге табыстаса, оқу ақысын төлей алмай жүрген студенттерге «Жасыл ел» жобасы арқылы жұмысқа орналасу жайын ұсынды. Осыған қарап-ақ, жобаның ерекше бір тұсын байқауға болады. «Жасыл ел» бастамасының артықшылығы тек жаз мезгілінде ғана емес, жыл бойы сабақтан бос уақытта жұмыс істеп, табыс табуға жағдай жасалған. Оқу ақысын төлей алмай жүрген жастар үшін бұл үлкен мүмкіндік.

Қорыта айтар болсақ, еліміздің болашағы білімді, білікті, дарынды, бәсекеге қабілетті жастардың қолында. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев айтқандай, жастар — алдағы реформалардың негізгі қозғаушы күші. Жастардың ендігі міндеті — Отан, еліміз үшін аянбай еңбек ету.

Ғабиден ДОСЖАН,
*Нұр-Сұлтан қаласындағы
меншік тілші*

демалыстарын босқа өткізбей, жұмысқа орналасып, қосымша қаржы табуына үлкен мүмкін туды. Осы уақыт аралығында игілігі мол бастамаға қызығушылық танытып, ниет білдірген жастардың қатары жыл санап артпаса, кеміген емес. «Жасыл ел» штабы көгалдандыру мен жастарды әлеуметтендіруге, жазғы маусымда 14-29 жас аралығындағы студенттер мен жастарды жұмыспен қамтуға үлес қосып келеді.

Сөз ыңғайы келгенде айтарымыз, бұл бағдарлама қолға алынған бастапқы бес жылдың өзінде «Жасыл ел» мүшелерінің саны 114 мыннан асқан екен. Ал 2017 жылға дейін 220 мыңға жуық жас еңбек етіпті. Соның арқасында елімізде жүздеген гектар жер абаттандырылып, миллиондаған түп көшет отырғызылыпты.

Жобаның басты мақсаты — жастардың күшімен елімізді көгалдандыру, қаланы көркейту, бұған қоса, жастардың Отанға, жерге, табиғатқа деген сүйіспеншілігін, патриоттық сезімін ояту. Осылайша жылына мыңдаған жасты еңбекке жұмылдыруда.

«Жасыл ел» жүзеге аскалы бері әр жерден қаншама адамның жұмысқа орналасқаны туралы ақпараттар жетерлік. Мәселен, бір ғана 2014 жылы елордада 1000-нан астам жас жазғы демалысын қаражат табуға жұмсапты. Ал 2005-2017 жылдар аралығында 90 мың адамға жұмыс берілген. Сөз арасында айтарымыз ата-

ЖАЗДА ЖАЛАҚЫ ТАБАДЫ

бабамыздың «бір тал кессен, он тал ек» деген ұлағатты сөзін қалалық әкімдік басты бағдары етіп ұстап келеді.

Қазірдің өзінде «Жасыл ел» жасакшылары кураған бір ағаш кессе, орнына он ағаш отырғызып, қаланы көркейту ісіне атсалысып келеді. Сол сияқты мамыр айының соңына таман елордалық өрендердің атсалысуымен ұзындығы 2,5 шақырымға созылып жатқан Сарыбұлақ өзенінің жағасы тазартылып, ол манайдан 540 келі коқыс шығарылған. Бұл — жобаға қатысушылардың бір ғана еңбегі.

КӨПБАЛАЛЫ
ОТБАСЫЛАРҒА –
ӘЛЕУМЕТТІК КӨМЕК

Биыл Жастар жылы аясында қала әкімдігі жұмыссыз жүрген жастарға ерекше көңіл бөліп отыр. Нұр-Сұлтан қаласында жұмыссыз, студент және мектеп оқушылары арасынан 975 адамның жұмысқа орналасуына мұрындық болды. Мамыр айында олардың саны 100 адамды құраса, өткен маусым айының өзінде 500 адамға жетіпті. Айтарлығы, «Жасыл ел» жобасы алғаш жүзеге асырылған уақыттан бері әлеуметтік жағынан аз қамтылған немесе көпбалалы отбасылардан шыққан

«ЖАСЫЛ ЕЛ» –
ЖАСТАР ТІРЕГІ

«Жасыл ел» бағдарламасы 2005 жылғы «Қазақстан экономикалық, әлеуметтік және саяси жедел жаңару» атты Жолдаудың аясында жүзеге асырылып келе жатыр. Сол жылдан бастап бас қалада бұл жобаның республикалық штабы құрылып, еліміздің түкпір-түкпірінде бөлімшелері ашылды. Бағдарлама құрылған 14 жылдың ішінде қаншама жас жазғы

Қала келбеті

Алдағы уақытта үлескерлік құрылыс нысандары барлық құзырлы тараптардың қатысуымен шешілетін болады. Осыған байланысты Елорда әкімі Алтай Көлгінов үлескерлік құрылыстың проблемалық нысандарын аралап, күрделі жөндеу жұмыстарымен танысып, үлескерлермен өңгімелесті. Бұл туралы қала әкімдігінің ресми сайты хабарлады.

Әкім Е49 көшесі, №4 учаске бойынша орналасқан «Алтын Шар WEST» көп пәтерлі тұрғын үй кешені үлескерлерінің мәселелерін тыңдады. Оның 774-і «Нұрлы жер» бағдарламасы бойынша, қалған 714-і келісімшарт бойынша. Бүгінгі күні мұнда бірінші корпустың пәтерлерін тазалау жұмыстары жалғасуда, екінші корпусың шатырын орнату,

ҮЛЕСКЕР МӘСЕЛЕСІ ШЕШІЛЕДІ

үшінші корпусын іргетас плиталарын гидроокшаулау жұмыстары жүргізілуде. Құрылыс жұмыстарын аяқтауды және заңды иелеріне пәтер беруді созатын негізгі проблема —тұрғын үй кешені орналасқан жер банктің кепілінде тұр. Қазір оны қайтару бойынша келіссөздер жүргізілуде.

Алтай Көлгінов Е22 көшесіндегі № Е51 және Е49 көшелерінің аралығындағы «Семейный» ТК құрылысының

орнына да барды. Оған 190 үлескер өз қаражатын салды, барлық пәтерлер ертерек сатылымға шығарылды. Қазір құрылыс нысанының жалпы дайындығы 90 пайызды құрайды. Үй салу барысында құрылыс сапасына қатысты заңбұзушылықтар да анықталды. Мәселен, абаттандыру, кірме жолдар, жолдар және тағы басқа мәселелер шешілмеген. Болашақ тұрғындардың басты мәселесі — құрылыс нысандарын тапсыру мерзімдерінің сақталмауы. Мұндай жағдай бірнеше рет орын алған. Жұмыстар баяу қарқынмен жүргізілуде. Сондай-ақ қала әкімі тұрғын үй құрылысының мерзімдерін сақтау, сондай-ақ үлескерлер алдындағы барлық міндеттемелерді орындау үшін әкімдік барлық қажетті шараларды қолданатынын атап өтті. Бұл тұрғыда Алтай Көлгінов: «Барлығы тек әкімдікке ғана емес. Қазір бір үстелге барлық тараптарды жинап, іс-кімыл жоспарын бекіту қажет», — деді.

Айдос ҚҰСАЙЫНҰЛЫ

www.jasqazaq.kz

BIRLIK

E-mail: jasqazaq2019@mail.ru

Алматы облысын түрлі ұлттар мен ұлыстардың басын қосқан бақытты шаңырақ деп айтсақ, еш қателеспейміз. Тәуелсіздік алғаннан бергі жылда бейбітшілік пен келісім орнаған мекенде барлық ұлттың өкілдері бейбіт өмір сүріп жатыр. Бұл ұлттық және конфессияаралық саясаттың халықаралық қауымдастықты қызықтыратын бастамалардың елімізде сәтті жүзеге асып жатқанын көрсетеді. Осы орайда біз Алматы облысы Қарасай ауданында орналасқан Михаил-Архангел шіркеуінің дін қызметкері Роман Кравченконы әңгімеге тарттық.

Жас qazaq: Сіз тәжірибелі дін өкілі ретінде Жетісу өңіріндегі дінаралық татулық пен тұрақтылыққа қандай баға берер едіңіз?

Р.Кравченко: Діни толеранттылық — әрбір дін жолындағы жеке адамдардың бір-біріне төзімділігі, діни ағымды таңдауына шыдамдылығынан туындаған арақатынас. Мен діни тұрақтылық дегенді адамдардың өзара сыйластығы деп толықтырғым келеді. Өйткені осындай сыйластықтың арқасында еліміздегі түрлі конфессия өкілдері бір-бірімен тату-тәтті өмір сүруде. Ең бастысы, біз Алматы облысында — келісім, татулық, сыйластық және достық ұстанымдарын берік ұстанамыз. Тұңғыш Президентіміз Н.Назарбаев православтардың «Рождество» мерекесінде Елордадағы Успен кафедралды шіркеуіне арнайы келіп: «Көпұлтты Қазақстандағы дәстүрлі діндер бір-бірімен тату-тәтті байланыс орнатқан. Еліміздегі әрбір тұрғынның діни ұстанымына үлкен сыйластықпен қарау — конфессияаралық келісімнің басты бағыты болып табылады»

Роман КРАВЧЕНКО,
дін қызметшісі:

ДІНАРАЛЫҚ ТАТУЛЫҚ – ТҰРАҚТЫЛЫҚ КЕПІЛІ

деген болатын. Діндер арасындағы татулық пен өзара түсіністік — ұлттар мен ұлыстар қақтығысын болдырмаудың, яғни қауіпсіздіктің басты құралы. Сонымен қатар этносаралық және конфессияаралық келісім әр кезде жалпыхалықтық жетістік болып қала бермек. Алматы облысы — көпұлтты, көпконфессиялы аймақ екенін білеміз. Соған қарамастан, облыстағы дәстүрлі діндердің жұмыс істеуіне, олардың дамуына еш кедергі жоқ. Өйткені аймақтағы халық бір-бірінің діни ұстанымына сыйластықпен қарайды. Діни тұрақтылықты сақтауда еліміздің ұстанып отырған саясаты — еліміздегі басқа да дәстүрлі діндердің тұрақты дамуына жол ашу. Бұл, ең бастысы, елдегі татулық пен бірлікті сақтаудағы сәтті кадам деп білемін.

Бүгінгі таңда облыс бойынша 47 православ, 10 рим-католик, 84 протестанттық діни бірлестік бар. Іле, Талғар, Қарасай, Енбекшіқазақ аудандарында діни шіркеулер орналасқан. Мен қызмет ететін шіркеу Қарасай ауданының Каскелен қаласында орналасқан. Қарасай ауданы көп ұлт мекендеген ірі аудан. Алматының іргесінде орналасқан қалада түрлі конфессия өкілдері сыйластықпен өмір сүріп жатыр.

Жас qazaq: Еліміздегі дәстүрлі діндердің қатарында христиан дінінің өзіндік орны бар. Христиан діні елімізге қашан келді? Мақсаты мен ерекшелігін, қысқаша тарихын айтып өтсеңіз?

Р.Кравченко: Христиан діні, оның ішінде православ бағыты — құдайдың адамға, адамның құдайға деген махаббатын білдіретін дін. Христиан дінінің тарихы өте тереңде жатыр. XIX ғасырдың ортасында Орталық Азияны зерттеуші орыс ғалымы П.Семенов-Тянь-Шанский Венецияда 1375-1377 жылы Авраам мен Иегуди Крескесами құрастырған «Каталон әлем картасын» зерттеуге мүмкіндік алады.

Ғалым картадағы Ыстықкөлдің жағасындағы — Алматы қаласынан 70 шақырым қашықтықтағы Жетісудың қырғыз жерінде крест белгісі бар орынға ерекше назар аударады. Қазіргі таңда Ыстықкөл маңында археологиялық зерттеулер белсенді жүргізілуде. Зерттеулер нәтижесі Қазақстан мен Қырғызстан аумағында христиан шіркеулерінің бағзы заманда болғанын көрсетеді. Бұл мысалдар арқылы христиан діні тарихының тереңде жатқанын айтқым келеді.

Қазақстан — зайырлы ел. Азаматтардың сенім бостандығы Ата заңмен бекітілген. Мемлекет діни бірлестіктердің ісіне араласпайды. Елдің дін саласындағы саясаты конфессияаралық татулық пен толеранттылықты нығайтуға бағытталған. Дін — қоғамның рухани өзегі, тұрақтылықтың басты қыры. Сол себепті діни ахуал үнемі мемлекеттің жіті назарында. Еліміздің қоғамдық өмірінде дінтанушылар айрықша маңызға ие. Дәстүрлі діндердегі ең басты ұстаным — татулық пен достық. Жамандық атаулыны жақсылықпен жеңу. Христиан діні де адамдардың бір-біріне мейірімді, сыйластықта болуын насихаттайды. Ең бастысы, дәстүрлі діндерге еліміздің құрметпен қарайтындығы, шынайы қарым-қатынасының болуы қуантады.

Жас qazaq: Елбасының бастамасымен әр үш жыл сайын Әлемдік және дәстүрлі дін көшбасшыларының съезі ұйымдастырылып келеді. Бұл басқосуды елімізде діни тұрақтылықты сақтауға арналған сәтті кадамның бірі деп санайсыз ба?

Р.Кравченко: Әрине, Елбасының бұл қадамы — өте сәтті қадам. Дәл осы конфессияаралық диалогтың басқа жиындардан ерекшелігі — ол бір ғана діннің мүддесіне қызмет етпей, жалпы адамзатқа ортақ өзекті мәселелерді қамтиды. Ең бастысы, мұнда көпәтносты, көпконфессиялы қоғамның мәселелері қаралады. Бүгінде әлемде теңдесі жоқ аталмыш институт ел аумағындағы

ұлттық-мәдени орталықтар мен бірлестіктердің құрылуына ықпал етіп отыр. Сонымен қатар ол конфессияаралық келісім идеясы Тұңғыш Президент тарапынан басымдығы мол құбылыс екенін насихаттап, оның негізі барлық этникалық құрамға азаматтық сыйластықпен қарау және деструктивті позиция қағидаларынан бас тарту екенін түсіндіріп келеді. Дін — қоғамдық сананың үлгісі ретінде қоғам мен адам өмірінде, халықтың мәдениеті мен дәстүрінде елеулі орын алады. Дін — бұл өркениетті адамзат тарихында көне дәуірден орын алған рухани құбылыс. Діни мәдениет пен діни құндылықтар — дәстүрлі діни жүйелердің адамзат баласының рухани жандүниесін жетілдіруге және адамға өмірлік мәнді мәселелерді шешуді ұсынатын тұғыр. Бұл жағдайда дінаралық сұхбаттастыққа басты мән беру әлемдегі тыныштық, бейбіт қатар өмір сүруге жол бастайтын басты ұстаным болуы тиіс. Өйткені соңғы кездері жиі көрініс беріп калатын саясиланған діни ұстаным салдарынан кейбір елдерде конфессияаралық қақтығыстар орын алып отыр. Сондықтан зайырлы мемлекеттерде діни салаға қатысты заңнамаларда рухани өмірді жүйелі басқару, яғни діни бірлестіктердің қызметін қадағалау мен оларды қаржыландыру, миссионерлік қызметті жан-жақты айқындау — мемлекет қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатынан туындаған қажеттілік екенін білеміз. Бұған қоса, діндарлар мен діни бірлестіктер қоғамның рухани әлеуметтік құрылымының ажырамас бөлшегі. Дінаралық келісім мәдениеті толеранттылық, дінаралық келісім, төзімділік, дінаралық сұхбат ұғымдарымен дәріптеле бастады.

Жас qazaq: Дінаралық татулықты насихаттауға арналған қандай шараларға белсенді қатысасыздар? Облыс аясында діни тұрақтылықты сақтауға арналған жиындар жиі ұйымдастырыла ма?

Р.Кравченко: Өз басым Қарасай ауданы әкімдігі ұйымдастыратын арнайы жиындарға үзбей қатысамын. Аудан әкімдігі мен «Нұр Отан» партиясы дінаралық татулықты

сақтауға арналған түрлі басқосулар, дөңгелек үстел, кездесулерді жиі өткізеді. Быыл Қаскелендегі мектептердің жоғары сынып оқушыларымен де кездестік. Сонымен қатар аудандағы түрлі діни конфессиялар арасындағы «Үстел теннисі» додасына қатыстым. Жалпы, дін өкілі ретінде қандай да бір шара ұйымдастырылса, қалмай баруға тырысамын. Дін өкілі ретінде өз көзқарасымды білдіруді парыз деп санаймын. Сондықтан облыс тарапынан, ауданаралық шаралардың барлығына қатысамын. Сондай-ақ облыста дәстүрлі діндердің мерекелерін атап өтуіне ешқандай кедергі жоқ. Мені қуантатыны, әрбір дін өздерінің діни мерекелерін зор қуанышпен атап өте алады. Алматы облысы, тіпті еліміз бойынша да ел-жұрттың басым бөлігі дәстүрлі ислам дінін ұстанады. Соған қарамастан, христиан дінін ұстанушыларға құрметпен қарайды. Аймақтағы әрбір азамат бір-бірін ұстанған діни бағытына қарап ешқашан алаламайды. Осының барлығы діни тұрақтылықты сақтаудың бірден-бір көрінісі дер едім.

Жас qazaq: Елімізде түрлі радикалды бағыттағы ағымдар жастардың санасын улап жатыр. Жастарды осындай ағымдардан қалай сақтап қала аламыз?

Р.Кравченко: Дәстүрлі емес діни ұйымдар мен радикалды ағымдар жастарымызға өз насихатының дұрыс екенін түсіндіруде. Сондықтан, бұл мәселе үкімет пен конфессияның рухани көшбасшыларының ерекше бақылауында деп анық айта аламын. Бүгінде жастардың түрлі бағыттағы ақпараттарды, әсіресе діни сипаттағы мәліметтерді алуға мүмкіндігі зор. Ал менің жастарға айтарым, дін мәселесіне келгенде ақпаратпен алғаш танысқанда неғұрлым сақ болуы керек. Өйткені мәліметтердің барлығы дұрыс бағытта, әрі сенімді деп айта алмаймын. Дін өкілі ретінде айтарым, әрбір жас қай діннің өкілі болмасын ең алдымен діни сауатын арттырып алуы керек. Өйткені әртүрлі радикалды діни бағыттар біздің жастарымызға жан-жақтан ықпал етуде. Сонымен қатар ғаламторда ашық ақпарат көздері бар. Жастар қай ақпараттың дұрыс, қай ақпараттың бұрыс екенін ажырата алмайды. Сондықтан ең алдымен жастарға ақпараттық түсіндіру жұмыстарын кеңірек жүргізу керек деп ойлаймын.

Қазіргі таңда облыс бойынша жастарға арналған түрлі шара жиі ұйымдастырылады. Осы ретте Талдықорған қаласында түрлі конфессия өкілдері қатысқан жиындар жиі ұйымдастырылады. Біздің конфессия өкілдері осындай бас қосуларда өзге дін өкілдерімен бірге қатысып, өз ойларын ортаға салып, облыстағы діни тұрақтылықты сақтауға үнемі үлес қосып отырады.

Сұхбаттасқан
Макпал НОҒАЙБАЕВА,
Алматы облысы

Ұлт саулығы

Денсаулық сақтау саласын 2016-2019 жылдар аралығында

дамытуға арналған мемлекеттік бағдарламада міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыруға баса назар аударылды. Сала мамандары мен БАҚ өкілдері аталған медициналық сақтандыру туралы тұрғындарға түсіндіру жұмыстарын жүргізіп келеді. Ең бастысы, жарты жылдан кейін еліміздегі медициналық қызмет негізгі екі пакет бойынша жұмыс істейді. Ал оған не кіреді? Екі пакеттің айырмашылығы қандай? Осы тақырып төңірегіндегі жиі туындайтын сауалдарға жауап бөрейік.

МӘМС пакеті дегеніміз — міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру пакеті. Яғни ай сайынғы жарна есебінен сізге келесі медициналық қызметтер көрсетіледі: консультативтік-диагностикалық көмек, қымбат зертханалық қызмет түрлері, тегін медициналық кепілдендірілген көмек пакетіне енгізілмеген сырқаттарға қатысты дәрі-дәрмек, жоспарлы түрде стационарлық және стационарды алмастыратын ем, медициналық оңалту және пациент денсаулығын қалпына келтіру.

Ал тегін медициналық кепілдендірілген көмек пакетіне жедел жәрдем қызметі, инфекциялық індеттердің алдын алу, яғни профилактикалық екпелер, мемлекеттік деңгейде шешілуі тиіс ауыр жағдайдағы науқасқа көмек, санитарлық авиация, шұғыл стационарлық ем және паллиативтік көмек жатады. Сонымен қатар әлеуметтік маңызы бар аурулар мен созылмалы аурулардың негізгі түрлерімен ауыратын науқастарға консультативтік-диагностикалық көмек, жоспарлы стационарлық және стационарды алмастыратын көмек көрсетіледі. Амбулатория

деңгейінде дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету, туберкулезге шалдыққандарды оңалту қызметі де осы пакет шеңберінде тегін жүреді. Белгілі санаттағы азаматтар жеңілдік ретінде мемлекет тарапынан сақтандырылады, яғни: балалар; ресми тіркеуде тұрған жұмыссыздар; жұмыс істемейтін жүкті әйелдер; үш жасқа дейін бала тәрбиелеп отырған жұмыссыз азаматтар; бала туу немесе жана туған сәбилді асырап алуға байланысты, үш жасқа дейінгі бала күтіміне байланысты демалыс алған адамдар; мүгедек баланың күтіміне байланысты жұмыс істемейтін азаматтар; зейнеткерлер, оның ішінде Ұлы Отан соғысының ардагерлері мен мүмкіндігі шектеулі жандар; қылмыстық-атқару мекемелерінде сот

«Ұлттық денсаулық сақтау жүйесін орнықты дамытуда және тиімділігін арттыруда халық пен жұмыс берушілердің ынтымақтастығын дамыту мақсатында, сондай-ақ денсаулық сақтауға жұмсалатын мемлекеттік және жеке шығындардың өсуі салдарынан болатын қаржылық қатерлерді жою мақсатында міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру (бұдан әрі – МӘМС) жүйесі енгізіледі»

(Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасынан)

шешімі бойынша жазасын өтеп жатқандар; тергеу изоляторларында қамаудағылар; «Алтын алқа», «Күміс алқа» төсбелгісімен марапатталғандар немесе ертеректе «Батыр-Ана» атағын алған көпбалалы аналар, сондай-ақ «Ана даңқы» орденінің I және III дәрежесімен марапатталғандар; мүмкіндігі шектеулі жандар; орта деңгейде, кәсіптік-техникалық, орта білімнен кейінгі, жоғары білім беру, сондай-ақ жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында іштей оқып жатқан тұлғалар; жұмыссыз оралмандар; бала кезінен бірінші топтағы мүгедекке күтім жасауына байланысты жұмыс істемейтін адам; мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек алатын азаматтар.

Егер өзіңізді өзіңіз жұмыспен қамтушылар қатарынан болсаңыз, өзіңіз үшін келер жылдан бастап ай сайын ең төменгі есептік көрсеткіштің 5 пайызы мөлшерінде жарна төлей бастайсыз. Ол үшін «Қазпошта» АҚ кез келген бөлімшесіне барып, аударуға болады. Төлем қолы — 122. Осылайша медициналық сақтандыру пакетін келер жылдан бастап қолдана аласыз. Әрине, сіз МӘМС пакетінен бас тартып, жарна төлемесеніз де өз еркіңіз. Бірақ жоғарыда көрсетілген медициналық қызметтердің ақысы қымбатқа түседі. Ал МӘМС аз ғана айлық жарна арқылы медициналық көмектің барлық түрімен қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Ал белгілі мекемеде жұмыс істейтіндер үшін жұмыс беруші өткен жылдың шілде айынан бастап ай сайынғы жалақының 1-1,5 пайызын төлеп келеді. Яғни олар МӘМС пакетін толық пайдалана алады.

Нұрлан ОТАРҒАЛИЕВ,
Алматы қалалық №7 клиникалық ауруханасы бас дәрігерінің емхана жөніндегі орынбасары, қоғамдық денсаулық сақтау магистрі

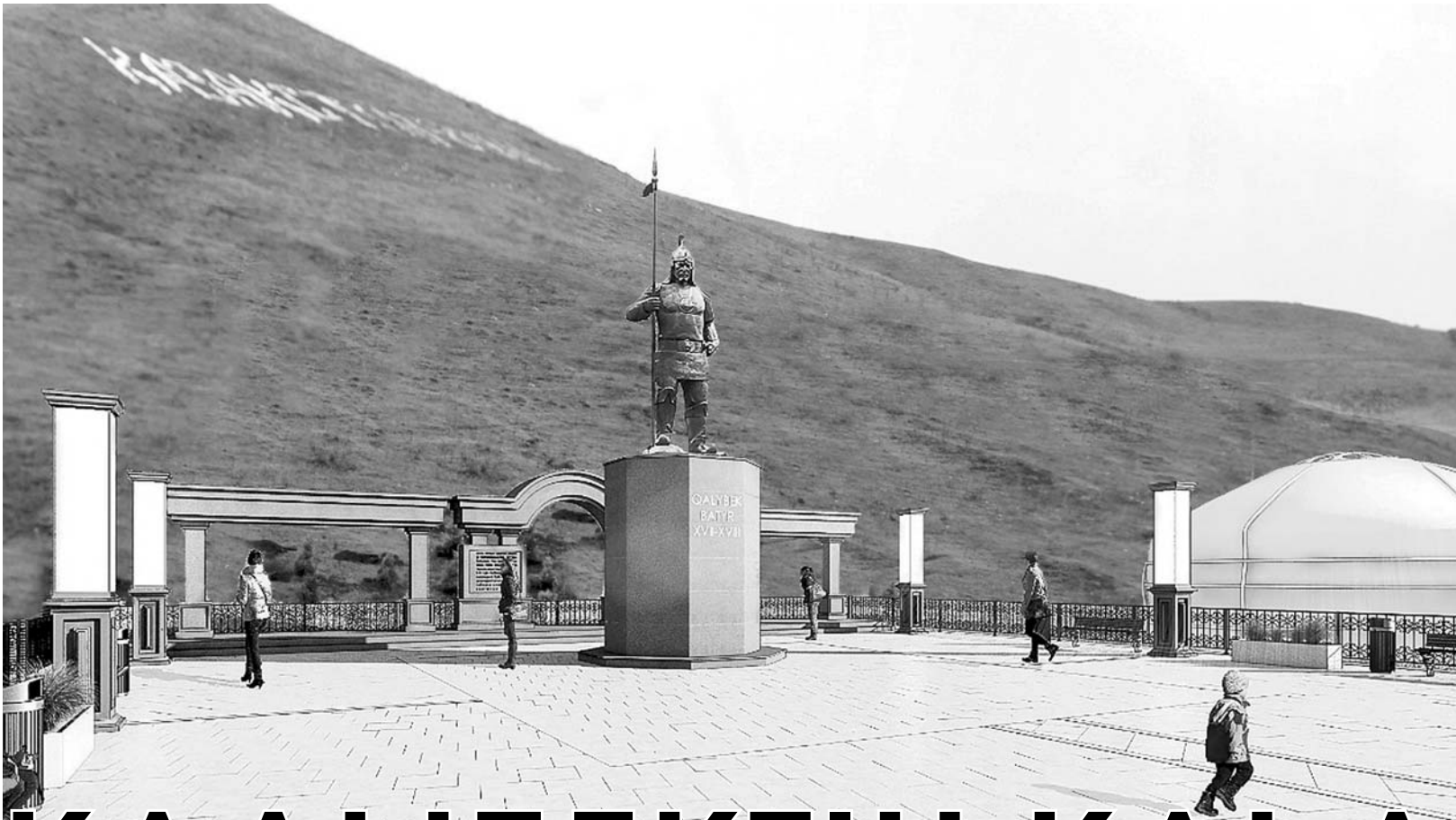
Дарабоз

Жетісу жері – ежелден геосаяси тұрғыдан өте күрделі аймақ. Себебі бұл өлке тоғыз жолдың торабына орналасқан. Тағдыры таласқа толы аймақты қорғаудың ауыр жүгін әр дәуірде халқымыз арасынан шыққан әртүрлі батырлар мен баһадүрлер арқалады. Солардың бірі – Қалыбек батыр.

ТАРИХ

E-mail: jasqazaq2019@mail.ru

www.jasqazaq.kz

ҚАЛЫБЕКТИҢ ҚАНАРЫ ЖАУДЫҢ ҚҰТЫН ҚАШЫРҒАН

Қалыбек батыр жайлы ауызша жеткен дерек бар. Бірақ, жазбаша дерек өте аз. XVIII ғасырда қазақтың батыс, солтүстік және орталық өңіріндегі саяси жағдайлар туралы Орынбор және Сібір губернаторлығында және басқа да орыс тарихшыларының еңбектерінде көптеген мәлімет кездеседі. Оның әрқайсысы ғылыми жағынан негізделген. Қалыбек батыр жайлы көнекөз тарихшы, шежіреші карттардан алған деректерді жазбаша сақталған мәліметтермен салыстыру барысында көп айырмашылық жоқтығына көзіміз жетіп, ортақ ғылыми қорытындысын жасадық. Қалыбек Мамадайұрұлы мөлшермен XVII ғасырдың екінші жартысында – 1679 жылы Сарытоғай өңірінде өмірге келіп, 1772 жылы Қулық тауының етегінде өмірден өткен. Ұмырының жартысын Әулиеата, Шымкент, Ташкент, Түркістан мен Шу өңірінде өткізеді. Ал қазақ-жоңғар соғысы кезінде еліміздің Оңтүстік, Орталық, Шығыс және Шығыс оңтүстік өңірлерін жаудан қорғау, тазарту жорықтарына қатысқан. 1759 жылы Нарынқол өңіріндегі шекараны айқындау үшін тарихи белгі «Көк тасты» қоюға атсалысқан. Жоңғарға қарсы ұлы жүз елінің күштік құрылымдарын басқарған Жолбарыс хан мен Төле бидің қасында ту көтерген батырлардың бірі болады. Сонысымен жұрт есінде қалып, еліне уран болған. Жетісуды жаудан тазартқан батыр, қолбасшы, ел қондырған көшбасшы.

Қалыбек батыр:
«Таулы жерді алмай – талабым орындалды деме,
Сулы жерді алмай – шөлім қанды деме,
Орманды жерді алмай – өсіп-өркендейім деме»
деген дана сөз қалған. Қалыбек батыр – ұлы жүз үйсін, албан, айт тармағынан таралады. Албан бозымнан шыққан Әлмерек абызбен замандас өткен. Екеуінің атасы бірге туған, ел аузында Айт-Бозым деп бірге айтылатыны сондықтан.

Батырдан – Бағай, Долай, Толай, Нияз, Ауылай, Бауыс, Шөке, Тауасар қатарлы сегіз ұл таралады. Сегіз ұлының ұрпақтары сегіз рулы елге айналып, Қазақстан, Қытай, Қырғызстан, Өзбекстан қатарлы елдерге таралып, бүгінгі күні өсіп-өніп отыр. Ел аузында «Қалыбектің қаһарынан сақта, Сүйіндіктің сүйкемесінен сақта» деген тәмсіл сөз қалған. Батырдың айбарлы, өр рухты, қайсар мінезді болғанын байқаймыз. Сүйіндік деп отырғанымыз Қалыбек батырдың бірге туған інісі. Сүйіндік би болған, сөзге шешен ақылгөй дана адам.

БАБАЛАР ТАРИХЫ СЫР ШЕРТЕДІ

Қалыбек батырдың шыққан тегі ұлы үйсін елі екенін сөз басында ескерттік. Ендеше, үйсін деген кім? Соған тоқталайық. Осыдан 2200 жыл бұрын Жетісу жерінде үйсін мемлекеті құрылды. Үйсін мемлекеті б.з.б. II ғасырдан, б.з V ғасырына дейін 600 жылдан астам уақыт өмір сүрді. Қытайдың «Ханнама ғұн баянында» үйсіндер туралы былай дейді:

«Үйсіндер салт бойынша жайшылықта мал бағып, аң аулап күнелтеді. Жаугершілік бола қалса, барлық адам соғысқа аттанып, жортуылға шығады. Бұл олардың сүйегіне біткен табиғаты». Кез келген ұлыстың, ұлттың, тайпаның, жердің аты әр дәуірдегі түрлі тарихи саяси немесе басқа да жағдайларға байланысты өзгеріп отырған. Үйсіннің бір тайпасы албандар туралы қытай деректерінде үйсіндермен қатар «юбан» деген атпен айтылады. Онда былай жазылған: «Үйсін елі ордасы Чекүк қаласында, орны Құсанның солтүстік-батысына тура келеді. Дәйдан (*қазіргі Датүң қаласының маңы*) 10800 ли қашық – десе, «Ұйнамада» юбан елі үйсіннің солтүстік-батысында, Дәйдан 10930 ли қашық – деп, екі деректе де үйсін мен юбан мекендеген жерді бір өңірден көрсетіп отыр. Біз осы дерекке негізделгенде, біздің дәуіріміздегі 53 жылы үйсін ордасы екіге бөлінгенде, орданың солтүстігіне иелік еткен Өжет би бастаған 40 мың отбасылы халықтың юбандар екеніне көзіміз жетеді.

ҚАЗАҚ-ЖОҢҒАР СОҒЫСЫ

XVII ғасырдың 80-жылдары хонтайшы Голдан Бошогту (*1671–1697 жж.*) басшылығымен жоңғарлар Жетісу мен Оңтүстік Қазақстанға басып кірді. Бірнеше ұлыс талқандалды. 9 қаланы жаулап алды. Оның ішінде – Сайрам, Манкент, Карасман, Шымкент, Ташкент қалалары болды. Осы жылдары болған соғыс кезінде Тәуке ханның баласы қолды болады. Жетісу өңірінен қолға түскен казактардың арасынан Әлмерек батырдың інісі Әлменбет те бар еді. Әлменбетті бұхаралық саудагерлерге айырбастап жібереді. Осындай соғыстардың тағы бірінде қалмақтар Түркістанды алып, Уәлибақы сұлтанның 13 жасар баласы Әбілмансұрды (*Абылай*) тұтқындағы басқа

адамдармен бірге Хиуа базарына апарып, құлдыққа сатпақшы болды. Бұл жолы албан тайпасының басым көбі Шу өзенінің төменгі ағарына, Әулиеата маңына, Ташкент, Шыршық манайына барып тұрақтады. Айт-Бозым ауылының батыры, ел ағасы болған Қалыбек пен Әлмерек және Сүйіндік шегініп жүріп, соғысу айла-тәсілі арқылы елді Әулиеата манайына жайғастырып, алда болатын үлкен соғысқа дайындалды.

Қалыбек батыр 1698 жылы Тәуке ханның басшылығымен Оңтүстік өңірдегі жоңғарларға қарсы соғыста үлкен ерлік көрсетеді. 1710 жылы қазақтың үш жүзінің басы қосылып, Қарақұм жиынын өткізеді. Бұл жиынға Қалыбек батыр да қатысып, ауыл азаматтарынан жасақ ұйымдастырып, қолбасшылық етеді. 1712 жылы қазақтар 50 мың адамдық жасақпен жоңғарларға қарсы шабуыл жасайды. Жоңғарлар бұл соғыста ауыр шығынға ұшырайды. Сыр өңірінде болған шайқаста албаннан шыққан Хангелді батырдың әкесі Сырымбет батыр қайтыс болады. Денесін Шиелі ауданындағы Жөлек деген жерге жерлейді.

Қалыбек батыр Қазақ хандығының ордасы Түркістанды қорғаушы батырлардың қатарында болды. Жанқиярлықпен ерлік көрсетті. Қазақ жасағы 1726 жылы 60 мың қолмен Бұланты-Білеуті өзендерінің аралығында жоңғарларға соққы жасады. 1730 жылы көктемде Балқаш көлінің маңында казак пен жоңғар арасында үлкен соғыс басталды. Албанның Хангелді, Қалыбек, Әлмерек, Әжібай бастаған алты батыры

сипаттамасы» атты еңбегінде ұлы жүздің қоныстанған орнын көрсетеді: «Тарбағатай тауынан қытай шекарасына дейінгі аралықта мынандай рулар көшіп-қонып жүрді: 1. Жанаби бастаған суандар 3500 түтін. 2. Қоңырбөрік (*албан*) Далы Дәулет бастаған 400 түтін. 3. Қызылбөрік (*албан*) Әжібай, Алтай бастаған 300 түтін. 4. Шапырашты Қойсоймас Қараша бастаған 1500 түтін. 5. Атанбай бастаған қызай 700 түтін. 6. Қарабас бастаған ақбарак, ақболат 600 түтін. 7. Садық бастаған қанлы 120 түтін. Аталған казактар жер шаруашылығымен айналысып, бидай, арпа және тары егеді. Биеке би бастаған сегізсарылар (*албан*) 600 үтін, Аламан бастаған алжандар (*албан*) 450 түтін, Аягөз бен Қарақол өзендерінің аралығында Бердіқожа бастаған шанышқылылар 300 түтін, Жолдыбай, Шымырбайлар бастаған жалайырлар 600 түтін, Игілік бастаған қасқарулар 500 түтін, Сүйіндік бастаған қырмыштар 100 түтін, Байғабыл Өтеп бастаған жаныстар 100 түтін» – деп көрсетеді. Бүгінде Аягөз, Үржар өңірінен Алжан тау, Алжан көл, Хангелді ауылы, Талдықорған Текелі өңірінен Шажа тауы, Шажа өзені қатарлы жер-су аттары кезігеді.

ҚАБАНБАЙ ШОҚЫСЫ

Қытайға қарасты Іленің Тоғызтарау ауданында «Қабанбай шоқысы», Текесте «Тесіктас», «Аттынтауы» деп аталатын жерлер бар. Бұл қай Қабанбай? Қалыбектің Қабанбайы ма, жоқ, әлде Қаракерей Қабанбай ма? Ел арасында әртүрлі аңыз әңгімелер айтылады... Бізге аңыздан гөрі ақиқат маңызды. Қазақтың дара батыры Қаракерей Қабанбайдың тарихын дұрыс жазуымыз керек.

Іледегі «Қабанбай шоқысы» Қалыбек батырдың шөбересі Қабанбай Садықұлының атымен қойылған. Қабанбай Садықұлы мөлшермен 1770-1850 жылдары аралығында жасаған. Ол 1830 жылдары Шың патшалығынан Үйсін тауын бойлай Іленің Тоғызтарау, Шапшал өңірінен жайылымдық жер алып, біраз ауылды сонда көшірген. Шоқан Уәлиханов бір дерегінде: Албандар қыста Үйгентастан Құлжаға дейін мал жаяды. Мал жайғаны үшін (*Іле өңіріне*) қытайларға жылына 60 ат

төлейді деп көрсетеді. Қабанбай Іле өңіріндегі қазақтарға болыс болған. Өмірінің соңына дейін Іленің Тоғызтарау, Шапшал өңірінде тұрған. Қабанбай шоқысы деп аталатын жер жайлауы болған. Үйсін таудың бөктерінде өмірден өткен. 1862 жылы Іледегі Шың (*Цинь*) патшалығының билігін мойындап, қол қойған адамдардың тізімдігінде ақалақшы (*болыс*) Қабанбайдың ұлы деп аты аталады. Оларға ақалақшылық (*болыстық*) мансап Шың (*Цинь*) патшалығы жағынан берілген. Бізше, ақалақшы Қабанбайдың ұлы дегені Бұқа (*Тұрысбек*) Қабанбайұлы екені еш күмән тудырмаса керек. Бұқа батыр мөлшермен 1795-1865 жылдар аралығында жасаған. Шың аты – Тұрысбек, батырлығымен қоса, алып күш иесі болған деседі. Бұқа батырдың ұлдарының бірі – Жетен батыр. Жетісудың Жетені атанып, бір дәуірде үш елмен (*1862-1871 жылдары Саурық, Тазабек батырлармен бірге Жетісу жерінде Ақ патшалық Ресей үкіметіне қарсы ұлт-азаттық соғысқа қатысқан. 1860-1866 жылдары Ілені қарауыл қалмақтар мен торғауыт қалмақтардан тазарту жорықтарында қарулы күшті басқарып, қалмақтан босаған жерлерге ел қондырған. 1862-1866 жылдары Іледегі Шың үкіметіне қарсы соғысқа қатысып, отырықшы Таранишылар мен Дүңгендерді қалдап, ат беріп, жасағымен жауға қарсы тұрған*) соғысқан...

Ілені қалмақтардан тазарту – XVIII ғасырда Абылай мен Райымбектің орындалмай қалған арманы еді. Ол

атқа қонып, қалың қолмен Жолбарыс хан мен Төле би басқарған ұлы жүз жасағына қосылып, күш біріктірді. Кей деректерде жас батыр Райымбек атасы Хангелдінің қосынында болғаны айтылады. Орта жүз қолын қанжығалы Бөгенбай, Шақшақ Жәнібек, Қаракерей Қабанбай, кіші жүз қолын Тама Есет, Шекті Тайлақ қатарлы батырлар басқарады. Анырақай шайқасында Абылай алғаш рет ерлігімен ел көзіне түсті. Ол Шарышты жекпе-жекте жер жастандырды. Соғыстан кейін Қалыбек батыр ордалы мекен оңтүстікте болып, Төле бидің төңірегіне топтасып, ел таңдыры жөніндегі келелі кеңестерге қатысқан.

1735-1736 жылдардан бастап казактардың біріккен жасағы қалмақтарды оңтүстік өңірден шығысқа қарай қуа бастады. Осы кезеңде Жетісуға соғыстан кейінгі алғашқы көшті Хангелді, Қалыбек, Әлмерек, Ескене, Сатай, Қосқұлақ, Олжай, Биеке қатарлы батырлар бастап келді. Олар Өтеген, Наурызбай, Сатай, Бердіқожа бастаған қалың қолмен бірігіп, Жетісудан бастап Аягөзге дейін жайғасқан қалмақтарды қуып, оның орнына ел қондырды. Біраз ел Аягөз өңіріне жайғасты. Қалыбек пен Әлмеректің елі Айт-Бозымдар Алматыға келіп ірге тепті. Алакөл өңірінде болған үлкен шайқастардың бірінде қызылбөрік Әжібай батырдың әкесі Найманбай батыр қайтыс болып, сүйегін Алакөл маңына жерлейді. Шығысқа ел тұрақтаған соң шамамен 1760 жылдары Үржар өңірінде Хангелді батыр қайтыс болып, сүйегін сонда жерлейді. Аягөзге жайғасқан ел туралы мұрағат құжаттарында 1785 жылы капитан Андреевтің «Орта жүздің

арман бір ғасырдан соң қанды соғыспен орындалып, Ілеге казактар орналасты. 1871 жылы 18 сәуірде Тазабек пен Ақ патшаның әскері Қулық таудың етегіндегі Мойнақ деген жерде соғысады. 1871 жылы мамыр айында Ілеге өткен Тазабек батырды Ақ патшалық Ресейдің әскерін бастаған Колпаковский генерал қуып барып, Құлжа маңында екі айдай қанды соғыс болады. Соғыстың ортасында Әлихан (*Іле сұлтаны*) Колпаковскийге өздігінен тізе бүгеді. Тазабек қолға түсіп, Верныйдағы түрмеге қамалып, сонда қайтыс болады. Тазабек пен Жетеннің серігі Саурық батырды Текестің Суасу деген жерінде түнделетіп келіп атып кетеді. Сүйегін аршадан жасалынған сырғауылға салып, үш күн жол жүріп, Кегенге әкеліп жерлейді. Саурықтың інісі Шалтабайды 10 жылға итжеккенге жібереді. Іле 1860-1865 жылдары қалмақтардан толық тазартылғаннан кейін, бұл өлкеге жан-жақтан казактар келе бастады. 1881 жылы Ақ патша мен Шың патшалығының арасындағы Петербург келісімінен соң, Іле Шың патшалығына қарайды. Қалыбек батырдың біраз ұрпақтары сонда қалады...

Тарихтың сан қырлы соқпағынан өткен Қалыбек батырдың өз өмірі және арғы бабалары мен бергі балаларының тарихы жөнінде біраз мәліметтерді оқырман назарына ұсындық. Ел мен жердің қорғаны болған Қалыбек батырдың өмір тарихы әлі талай зерттеледі.

Ертай ЖОМАРТ,
гуманитарлық ғылымдар магистрі

ҚҰРМЕТ — Мен атак-мансапқа құмартқан адам емеспін. Қасиетті өңірде туғаным, Абай атындағы мектепте білім алып, ұлағатты ұстаздардың алдын көргеніме өзімді бақытты сезінемін. Алақандай ауылым, өскен жерім әрдайым жүрегімде. Өзге өңірде жүрсем де, туған жерімде не болып жатыр екен деп үнемі алаңдаулы күйде отырамын, — деп әңгімесін бастаған Ұлттық қауіпсіздік комитетінің генерал-майоры,

Павлодар облысының және Ақтоғай ауданының Құрметті азаматы Жүкен Марденов жұртқа жақсылық жасаудан алдына жан салмағандардың бірі. Міндетті түрде жақсылықтың қайтарымы болады.

Абай атындағы мектептің директоры Қанымгүл Солтанәлинова хабарласканда, қуаныштан қатты толқыпты. Өзінің өмір жолы өскелен ұрпақтың бой түзеуіне аз да болса септігін тигізсе, туған елдің перзенті үшін одан асқан мәртебе бар ма? Қияға қанат қақтырған білім ордасында Жүкен Марденовтың жеке музейінің ашылуы шын мәнінде өнегелі іс. Осыған байланысты өткен салтанатты шараға аудан әкімі Қаршыға Арынов, Ұлттық қауіпсіздік комитеті Павлодар облыстық департаментінің басшылары, Қазақстанның еңбек сіңірген қызметкері, Павлодар облысының Құрметті азаматы Мұхит

Омаров және басқа да зиялы қауым өкілдері қатысты.

Жүкен Баймұхамбетұлы 1934 жылы 12 желтоқсанда Жаңа Аттаныс ауылында дүниеге келген. Алматы мемлекеттік шет тілдер институтын бітірген. Қызметін Аққулы ауданындағы орта мектепте ұстаздықтан бастаған. Кейіннен осы мектептің директоры болады. 1961 жылы КСРО Мемлекеттік қауіпсіздік органдарына қызметке шақырылып, 1968 жылдан бастап барлау желісі бойынша Қазақ КСР мемлекеттік қауіпсіздік комитеті орталық аппаратында қызмет атқарды. Ол қай өңірде қызмет істесе де жақсы қырынан көрінді.

Алтысбай ӘБДІЛҰЛЫ

1986 жылғы Желтоқсан оқиғасынан кейін, Целиноград облыстық МКК басқармасының бастығы болып тағайындалады. Жүкен Марденов ұлтшылдық бойынша айыптауларды алып тастап, жұртты риза еткені де бар. Осы қызметті атқара жүріп, еліміздің қоғамдық-саяси өміріне белсене араласты. Облыстық партия комитетінің бюро мүшесі, облыстық және қалалық Халық депутаттары кеңесінің депутаты болып сайланды. 1988

жылы ерекше еңбегі үшін КСРО Үкіметі оған генерал-майор жоғары әскери атағын берді. Қазақстан Компартиясының XVII съезінің делегаты болып сайланды. 1990 жылы Ж.Марденов Қазақ КСР МКК төрағасының кадрлар жөніндегі орынбасары болып тағайындалады. Ал 1991 жылы төрағаның орынбасары болып тағайындалады және МКК барлауына жетекшілік етеді. Кеңес үкіметі ыдырап, еліміз тәуелсіз мемлекет болған тұста Жүкен Марденов Елбасына бұрынғы одақтас республикалардың терроризм және экстремизм, нашакорлық, жемқорлық секілді қоғам кесепаттарының алдын алуда тізе қосып қимылдауы керектігі туралы ұсыныс айтады. Бұл бастама Президент тарапынан қолдау тауып, Алматы қаласында ТМД-ға қатысушы мемлекеттердің арнайы қызметтері барлау бөлімшелері басшыларының қатысуымен кеңесі өткізілді.

Павлодар облыстық ҰҚК ардагерлер кеңесінің жауапты хатшысы, Май ауданының Құрметті азаматы, отставкадағы подполковник Еркін Баяндин әріптесі туралы: «Жүкен туралы көп нәрсе айтуға болады. Ағамыз тек жұмыс басында ғана емес отбасында да өнегелі жар, үлгілі әке бола білді. Мәселен, әке жолын қуған Марат Жүкенұлы шекара қызметінде қызмет атқарды. Ауған соғысына қатысып, жау қоршауында қалған сәтте оққа ұшқан командирінің орнына жауапкершілікті өз қолына алып, қорғанысты ұйымдастыра білді. Ол осы жолы өзі де қатты жараланды. Көрсеткен ерлігі үшін генерал атағын алды. Республикада генерал шеніне жеткен әкелі-балалы 3 отбасы бар. Соның бірі — Марденовтар әулеті», — дейді.

Өңірден шыққан айтулы азаматтың құрметіне ашылған музейге генерал-майор Жүкен Марденов туралы жазылған кітаптар мен газет-журналдар, тұлғаның әр жылдарда алған жоғары марапаттары мен өмір жолынан сыр шертетін фотосуреттері қойылған.

«Қазақстанның 100 жаңа есімі» жобасының жеңімпаздары қатарында мүсінші әрі суретші Айдос Есмағамбетовтің де аты аталғаны белгілі. Оны байқауға бұқаралық ақпарат құрадарының өкілдері ұсынған. Онлайн дауыс беру барысында талантты жігітке 20 мыңға жуық азамат қолдау білдірген.

Гиперреалист-мүсінші Айдос Есмағамбетов елімізде өнердің осы түрін жақсы меңгерген және асқақ армандарын сәтті іске асырған бірден-бір талант иесі. Біздің кейіпкеріміз Айдостың көзі көргенен. Суретшілігінің өзі жеке әңгіме. Ал мүсіншілігі екінің бірі қолынан келмейтін шаруаны қолға алғандығымен ерекшеленеді. Оның әрбір туындысының шынайылығы, көркемділігі, дәлдігі сондай, бір қарағанда тірі адамнан аумай қалатындығы тандандырады. Бұл шеберлік дарын жас жігіттің бойына қалай қонды? Өзін-өзі қалай шыңдады? Осындай сұрақтардың барлығы бізді де толғандырды.

Осы сауалдарға Айдостың өзі былайша жауап берді: «Мен қарапайым отбасында дүниеге келгенмін. Ата-анам өнерге өте құштар. Мәселен, анамның мамандығы музыкант. Соған қарамастан, суретті жақсы салады, кесте тоқиды. Әкем көлік жүргізушісі. Ол кісі де қылқалам шебері, мүсін де жасайды. Отбасындағы барлық бауырларым да қарап отырмайды. Шетінен шебер. Солардың арасында мен мүсіншілікті тандадым».

Ол Арқалық қаласында дүниеге келген. Сондағы Ы.Алтынсарин атындағы

мемлекеттік педагогикалық институтты «Бейнелеу өнері және сызу» мамандығы бойынша бітірген. Диплом алу бір басқа да, өмірде табысқа жету екінші мәселе. Сондықтан 2006 және 2008 жылдары майлы бояумен салынған суреттері арқылы «Шабыт» фестивалінде бақ сынап, өзін талантты екендігін дәлелдеді. Ал силиконнан мүсін жасау, осы өнер арқылы танылу мүлде ойында болмаған

«Мен бүгінгі замандастарымыздың жетістіктерінің тарихына да назар аударуды ұсынамын. Бұл идеяны «Қазақстандағы 100 жаңа есім» жобасы арқылы іске асырған жөн. Бұл – тарих тұрғысынан қас қағым сәт десек те, еліміз үшін ғасырға бергісіз кезең. Дегенмен, осы қыруар істі атқарған, ел дамуына зор үлес қосқан азаматтардың өздері мен олардың табысқа жету тарихы едәйтте құрғақ фактілер мен цифрлардың тасасында қалып қояды. Шын мәнінде, Қазақстанның әрбір жетістігінің артында алуан түрлі тағдырлар тұр».

(Елбасы Н.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру атты мақаласынан)

көрінеді. Алғашқы сынақтан сәтті өткен соң, көптің қолынан келе бермейтін дүниелерді жасауға ұмтылды. Шындап келгенде, мүсін жасау идеясы мадам Тюссо музейін теледидардан көргеннен кейін туған. Әлемге әйгілі сәулетшілердің туындылары жас жігітті жанаша жұмыс істеуге итермелепті.

Бірде теледидардан Обаманың жаңа силикон мүсінін көреді. «Осыны бізде неге жасамасқа?», — деген ойға қалады. Бұрыннырақта силиконнан аквариум жасап көргені бар еді. Ал бұл жолы қалай да жаңалық жасауға тырысты. Бұрындары саз-балшық пен гипстен кішігірім мүсіндер жасап жүрген күндері де қызықсыз болып қалды. Алғаш рет Президент мәдениет орталығының директоры Мырзатай Жолдасбековтің ұсынысымен Елбасы

Н.Назарбаевтың мүсінін кескіндеді. Бұл туындысы өте сәтті шыққанына кәміл сенді. Өзгелер де өте жақсы бағалады. Одан кейін жасаған Абылай ханның мүсіні де ел назарына ілікті.

Әрине, мұның барлығы айтуға ғана оңай. Ал түбіне үңіле келсеңіз, бар қиындық керекті материал іздеуден басталады екен. Айдос әрбір жаңа дүние жасау үшін материалдарды АҚШ-тан арнайы алдырады. Балауыздың арзан

еместігі де белгілі. Соған қарамастан, бар қаражатын өнерді дамытуға жұмсайды.

Айдос қазір «Astana musical» театрында грим шебері болып жұмыс істейді. Кино және театр әртістеріне грим жасайды. Бұл да бір керемет шеберлікті қажет ететін еңбек. Өйткені әрбір кейіпкер өз бейнесін толыққанды көрсетуі үшін бояу жағудың небір тәсілі қолданылады. Мәселен, адамды қартайтып көрсетуде гримнің алар орны ерекше. Адам тұлғасын жасауда да асқан талант керектігі айтпасақ та түсінікті. Кескін-келбетінен бөлек әр шашын жабыстырудың өзі алтын уақыттыңды ұрлайды.

Әңгіме арасында осындай мәселелерді тілге тиек еткен ол: «Жұмыстарым мадам Тюссоның коллекциясындағы фигуралардан ерекшелее. Оларда бір фигураны жасаумен команда айналысады. Тіпті мүсін иесін арнайы шақыртады. Ал мен барлық жұмысты бір өзім жасаймын. Ең қиыны кейіпкерімді суретіне қарап отырып қана сомдаймын. Бір мүсін жасауға жарты жылдан бір жылға дейін уақыт кетеді. Жалпы мүсіншілік шыдамдылықты талап ететін жұмыс. Шынайы бейнелерді ғана осылай дүниеге әкелуге болатынын түсіндім. Қазақстанда осындай өнердің бар екенін, болашағы зор боларына сендіргім келеді», — дейді.

Айдостың арманы шексіз. Тек уақыт пен мүмкіндік қажет. Уақыт демекші, қазір Айдос тамаша тәжірибе жинақтады, ширалы. Шеберлігі әрбір дүниесінен айқын көрінеді. Мысалы, Ұлттық әскери-патриоттық орталықтағы Тұңғыш Президентіміз бен Сағадат Нұрмағамбетовтің мүсінін көргендер хас шебердің өнеріне тәңгі болары анық. Гиннестің рекордтар кітабына енген мюзикл «Notre Dame de

Paris» Орталық Азияда тұңғыш рет қазақ сахнасында қойылғаны белгілі. Атақты туынды кейіпкерлерінің бет-әлпетін әсемдеп, грим арқылы образдарын жасаған Айдос Есмағамбетов екенін ешкім біл бермесі де анық. Осындай

таланттың аты-жөні «Қазақстанның 100 жаңа есімі» жобасына енуі өте орынды.

Бізге берген сұхбатында Айдос Есмағамбетов: «Гиперреализм өнерін зерттеп, осы жанр бойынша тер төге беремін. Елорда төрінен бірегей музей ашып, онда тарихи тұлғаларымыз, хандарымыз бен билеріміз, батыр бабаларымыздың алып тұлғалы шынайы мүсіндерін қойғым келеді. Бұл елімізге табан тіреген шетелдік қонақтардың зор қызығушылығын тудырар еді», — дейді.

Шын мәнінде, Айдостың айтқан ойын құптау керек-ақ. Оның барлығы болашақ үшін қажет. Ал «Қазақстанның 100 жаңа есімі» Айдос Есмағамбетов секілді талай талантты анықтап, жол сілтері анық.

Жамбыл ҚЫРҒЫЗБАЙ

Бас редактор — директор
Срайыл СМАЙЫЛ
Редакция алқасы:

Жолдасбек ДУАНАБАЙ Бас редактордың орынбасары

Жарас КЕМЕЛЖАН жауапты хатшы

Ғалия ҚАЛИЕВА компьютер орталығының жетекшісі

Тілшілер мен қызметкерлер:
Макпал НОҒАЙБАЕВА — *арнаулы тілші*
Әбдіманап КЕНЕС — *жастар және ғылым*
Кәмшат ТӨЛЕШОВА — *терімші*
Айдос ҚУСАЙЫНҰЛЫ — *web-sait*

Аймақтағы меншікті тілшілер:

Байкен КӨБЕЕВ— Ақмола және Солтүстік Қазақстан облыстары (8 778 910 45 34)

Қажет АНДАС — Алматы облысы (8 747 706 13 82)

Баян ЖАНҰЗАҚОВА — Атырау облысы (8 702 426 69 05)

Ерман ӘБДИЕВ — Жамбыл облысы (8 705 256 50 05)

Айхан БАШТАШ — Осло, Норвегия mahmutba@online.no

Ұлдай САРИЕВА — Батыс Қазақстан облысы (8 705 150 48 30)

Кезекші редактор **Макпал НОҒАЙБАЕВА**

Шығарушы:
«Аманат Медиа» ЖШС

Директордың орынбасары **Мейрамбек ҚҰЛМҰХАМЕДОВ**

Бас есепші **Расима ӘКІМБЕКОВА**

Редакцияның мекенжайы:
050012, Алматы қаласы, Мәуленов, 85 үй, №61 кеңсе, 3-кабат
(*Бөгенбай батыр көшесінің қиылысы*)
Телефондар: 8(727) 272-43-39; 272-43-25
Бухгалтерия: тел.факс: 8(727) 272-46-22 (жарнама бөлімі)

Газет «Дәуір» ЖШС РПИК (Алматы қаласы, Қалдаяқов көшесі, 17-үй) тел: (727) 273-12-04, 273-12-54
Тапсырыс — №2173; Бағасы келісім бойынша
Апталық таралымы – 8 000 дана
Газет Қазақстанның барлық аймақтарында таралады, сондай-ақ «Air Astana», «Turkish Airlines», «QazaqAir» әуежолдарының ұшақтарында бар.

Газет 2004 жылы 14 желтоқсанда тіркелген.
2018 жылдың 14 ақпанында ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігі Ақпарат комитетінде қайта есепке тұрып, №16904-Г куәлігін алды.
Мақала авторының пікірі редакция көзқарасын білдірмейді.
Жарнама мәтініне тапсырыс беруші жауапты.
Газетте жарияланған материалдар мен суреттерді сілтемесіз көшіріп басуға болмайды.